45 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 195 — Կ. ՊՈԼԻՍ 5/18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1901 — 7 ՐԱՄԱԶԱՆ 5 ՀԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1317 — ՇԱԲԱԹ

10 ՓԱՐ

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÈRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՕՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պատր Ալի ճաssէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50
Գաւառներուն համար	108 ղր.	60

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوحانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جوارنده ۳۸ نومرولی داره جسیمه

ԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՔՐՈՆԻԿ

ՇԱՔԱՐԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Օրուան միջազգային տնտեսական ամէնէն կարեւոր խնդիրը շաքարի արտադրութեան խնդիրը և այդ պարագայէն ծագում առած շաքարի ընդհանուր տագնապն է։

Բայց որո՞նք են այս տագնապին ներքին ու արտաքին պատճառները, ինչ է իր ընդհանուր հանգամանքը և ինչ կրնան ըլլալ ապագայի տնտեսագիտական անուղղակի արդիւնքները, — ահա այս կէտերն է որ պիտի ուսումնասիրենք, պէտք եղած մանրամասնութիւնները լուսաբանելով աղբիւրներէ քաղելէ վերջ։

Տարակոյս չկայ թէ երբ երկիր մը իր ժողովուրդին պահանջումները գոհացնելու համար պէտք եղած քանակութիւնէն աւելի ո և է նիւթ մը արտադրէ, կը ջանայ որ այդ նիւթը՝ ամէնէն աւելի ապառող հրապարակները գրաւէ։ Արդ, որոնք են Եւրոպոյ մէջ ամէնէն յաւելի շաքար արտադրողները և ո՞ր հրապարակներն են որ ամէնէն աւելի կը պահանջեն զայն։ Ճանչնալէ աւելի շաքար արտադրողներու առաջին կարգին մէջ Ֆրանսա, Գերմանիա, Աւստրիա և Հունգարիա, Պելճիգա և Հոլանտա կը գտնուին, ապա կուգայ Ռուսիա։

Ամէնէն աւելի շաքար ապառողներն ալ Անգլիա և Միացեալ Նահանգներն են։

Արդ, օրինակի համար Ֆրանսայի շաքար արտադրողները բնական է որ երբ միմիայն Ֆրանսայի մէջ ծախելու ըլլան իրենց ապրանքը, ժան դինով պիտի ծախեն, քանի որ արտադրութիւնը առատ է։ Ուրեմն պէտք է նախ շաքարին տեղական հրապարակին վրայ ժան գինով ծախուելուն արգելքներ յարուցանել։ Ահա այդպէս, շաքար արտադրողներու դասակարգը, մաքսապաշտական դրութիւնը պաշտպանող քաղաքական կուսակցութիւն մը յառաջ բերած է Ֆրանսայի մէջ, որ յաջողած է ֆրանսական շաքարը բարձր գինով ծախել տալու բուն իմ Ֆրանսական հողին մէջ։ Բնել է որ՝ ներքին ապառման տեսակէտով, շաքարը՝ ինչպէս Ֆրանսայի մէջ, Աւստրիոյ, Գերմանիոյ, Պելճիքայի և Հոլանտայի մէջ ալ մաքսապաշտական ծանր դրութիւն մը յառաջ բերած է, որով՝ տեղական արտադրիչները չծախելով իրենց ապրանքը տեղական ժողովուրդին (քանի որ այս վերջինին համար շաքարի գիները բարձր են) կը ղրկեն Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց հրապարակները։

Բնենք այժմ շաքարի՝ առաջադրեալ նութիւնը արտածութեան տեսակէտով։

Նկատենք թէ՝ օրինակի համար Ֆրանսայի, Պելճիքայի և Գերմանիոյ շաքարի գործարանատէրերը միւսներէն տեսն Անգլիոյ հրապարակը. շաքար ղրկեն։ Այս միջոցին քննել պէտք է թէ իրաքանչիւր ազգի գործարանաէր ո՞րքան փոխադրական ծախքի պիտի ենթարկուի, քանի որ Լոնտրայի հրապարակին վրայ՝ ֆրանսական, պելճիական և գերմանական շաքարներու գիները բարձր և կամ ցած ըլլալը։ այդ ծախքերուն շատ և կամ քիչ ըլլալէն կախում ունի։

Արդ, քանի որ իւրաքանչիւր կառավարութիւն իր երկրին արտադրութիւնը եղող շաքարին ապառումը պիտի քաջալերէ։ տարակոյս չկայ թէ, օրինակի համար Ֆրանսա՝ դրամական պարգեւներ շնորհէ Ֆրանսայի շաքարի արտադրիչներուն, որպէս զի այս վերջինները չծանրաբեռնուելով փոխադրական ծախքերէն, օրինակի համար Պելճիքայի վաճառականներէն աւելի ժան գնով ծախեն իրենց շաքարը։

Բայց քանի որ վերոյիշեալ տերութիւններէն ամէնն ալ անհրաժեշտ կը դատեն՝ Ֆրանսայի իր արտադրիչներուն շնորհած պարգեւները, իրենք ալ միւսներն կերպով կը շարժին իրենց շաքարի գործարանաէրերուն նկատմամբ, այսինքն իրենք ալ վերջիններուն պարգեւներ կը յատկացնեն։

Արդ, ի՞նչ պիտի կրնանք հետեւցնել այս իրողութիւններէն, տարակոյս չկայ թէ տերութիւններուն այս կերպով մրցումը շաքարի արտածութեան խնդիրը ձգած կ'ըլլայ ուր որ էր, այսինքն այս կամ այն ազգի վաճառականները՝ իրենց ապրանքը իրարմէ չատ մեծ տարբեր գիներով չեն կրնար ծախել։ Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգաց հրապարակներուն վրայ շաքարը միշտ առատ կ'ըլլայ, և շաքարի արտադրիչները մասնաւորապէս խիստ մեծ քանակութեամբ ապրանք չեն կարող ծախել։

Այս անտեսական երեւոյթն է որ տագնապ կը կոչուի, և քանի որ այդ երեւոյթը տեւէ, տագնապը մնայուն կ'ըլլայ։

Բայց եթէ վերոյիշեալ եղելութիւնները մօտէն քննելու ըլլանք, դժուար չպիտի ըլլայ մեզ համար հակնանալ թէ, շաքարի վաճառականութիւնը թէ տնտեսագիտօրէն և թէ ընկերային տեսակէտով խիստ զարմանալի արդիւնքներու տեղի տուած է։ Նախ՝ տարօրինակ բան մըն է տեսնել թէ երկիր մը որ առատօրէն շաքար կ'արտադրէ, իր ժողովուրդին օգտակար չի կրնար ըլլալ՝ քանի որ միւսներուն ժողովուրդին համար շաքարին գինը խիստ բարձր կ'ըլլայ։ Երկրորդ արդիւնք, երկիր մը որ գրեթէ բնաւ չի՛ շաքար չարտադրեր (Անգլիա) և կամ եթէ կ'արտադրէ՝ արտադրելով քանակութիւնը բաւական չէ գոհացնելու տեղական պէտքերը, (Միացեալ Նահանգները)՝ ընդհակառակ աւելի կը վաճառէ շաքարի արտադրութիւնը, քանի որ աւելի ժան կը գնէ զայն։ (Երբ ո և է նիւթի մը քանակութիւնը ազատ ըլլայ, գինն ալ այդ ատիճան աւելի ժան կ'ըլլայ քանակաբար)։

Արդ, ի՞նչ ընել պէտք է այս պայմաններուն մէջ անլուծելի եղող վերոյիշեալ տագնապը լուծելու համար։ Բոլոր տնտեսագէտները միաբան են ըսելու թէ, շաքարի վաճառականութիւնը ազատ ձգելու է, այսինքն կառավարութիւնները միջամտելու չեն դրամական պարգեւներ ստեղծելով։

Այս պարագային բոլոր երկիրները՝ շաքարի արտադրիչները կը պահեն իրենց դիրքը, այսինքն իրենց շատ կամ նուազ շաքար արտադրելու կարողութեանը համեմատ աւելի կամ նուազ առուտուր կ'ընեն և կը շահին։

Ահա հիշտ այս կէտը լուծելու համար է որ 1898ին Պրիւսէլ մէջ համաժողով մը գումարուեցաւ, բայց դժբաղդաբար արդիւնք մը չունեցաւ, որովհետեւ Ֆրանսա, առարկելով թէ իր երկրին երկրագործութեան շահերը մեծ աբնչութիւն ունին շաքարի արտադրութեան հետ, չուզեց փոխել այդ արտադրութիւնը կանոնաւորող օրէնքները, որք գրեթէ դրամական պարգեւներու դրութիւնը տարբեր կերպով կը հաստատէին։

Ռուսիա ալ հետեւեցաւ Ֆրանսայի օրինակին, մինչդեռ Գերմանիա՝ Աւստրիա և Հունգարիա, Անգլիա—բնականաբար, քանի որ ազատ փոխանակութեան ամէնէն մեծ պաշտպանն է—Սպանիա, Հոլանտա և Շուէտ-Նորվէկիա առաջարկեցին ջնջել այդ պարգեւները։

Ամսոյս Զին Պրիւսէլի մէջ, նորէն շաքարի համաժողով մը նիստ գումարել սկսած է, բայց Ռուսիա չէ մասնակցած առարկելով թէ պարգեւներու դադրիլը վերցուցած է այլեւս։ Բայց յայտնի չէ թէ Ֆրանսա այս անգամ հաւանութիւն պիտի տայ ընդհանուր որոշումին. առ այժմ կը կասկածուի թէ, Բեղերսպուրգի կառավարութեան ընթացքը պատճառ մը ըլլայ բանակցութեանց անյաջող ելք մը ունենալուն։ Միւս կողմէն չատեր ալ կը մտածեն թէ այդ վարմունքը Ֆրանսայի անուղղակի կերպով օգնելու պիտի ծառայէ... Ֆրանսայի 1898ի համաժողովին մէջ բռնած ընթացքը, շաքարի ֆրանսական արտադրութեան բաւական ծանր արգելքներու տեղի տուած է թէ՝ Գերմանիոյ և թէ՝ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ մէջ։

Ադդարեւ այդ թուականէն ի վեր դրութիւնները մուտքը սկսած է վերոյիշեալ երկիրներուն մէջ։ Բարեբաղդաբար ուրիշ բան չին եթէ ոչ շաքարի տեղային արտադրիչներու իրական առաւելագոյն իրաւունքներ տուող ընկերութիւններ։ Ասոնք՝ երկու երկիրներու մէջ 100 քիլոկրամ շաքարի համար փոքրագոյն գին մը որոշած են, որով արտադրիչը իւրաքանչիւր 100 քիլոկրամէն՝ ֆրանսացի արտադրիչէն 11 ֆրանգ և կամ աւելի կը չահի։

Բայց տարակոյս չկայ թէ, Ֆրանսայի կառավարութիւնն ալ չի քնանար այդ պահուն, որ դրութիւններու կազմակերպութեան մէջ՝ ծածուկ դրամական պարգեւներու դրութիւնը նշմարելով, կը յամառի իր շաքարի առուտուրի մասին անտեսագիտական քաղաքականութեան մը մէջ։

Այս, Պրիւսէլի համաժողովի անդամները, պէտք է գիտնան թէ, շաքարի տագնապին վերջ տալու կարելի միջոցներ անօրինելու համար, չէ թէ միայն պարգեւներու, այլ էջդրեներու դրութիւնն ալ վերցնել պէտք է։

Վերոյիշեալ տագնապը, և դայն անհետացնելու գլխաւոր պայմանները վեր հանելէ վերջ կ'արժէ որ շաքարի արտածութեանց քանակութիւնը արտայայտող մի քանի թիւեր ներկայացնենք։

1900ին, Ֆրանսայի արտածութիւնը 400000 թօնս եղած է, Գերմանիայինը 1,000,000, Աւստրիոյ և Հունգարիայինը 700000, Ռուսիայինը 200000։

1890 Գուականին, բոլոր աշխարհի շաքարի արտադրութիւնը 6,400,000 թօնս եղած է, որուն 3,800,000ը ճակնդեղէ, և 2,600,000ը շաքարեղէգէ։ Այս տարի վերոյիշեալ արտադրութիւնը հաւանականաբար $9\frac{1}{2}$ միլիոն պիտի ըլլայ, որուն 3 միլիոնը շաքարեղէգէ և $6\frac{1}{2}$ միլիոնը ճակնդեղէ է։

Մաղթենք որ, Պրիւսէլի համաժողովը վերջնականապէս լուծէ շաքարի տագնապը, և բոլոր ժողովուրդները կարելի եղածին չափ ժան գնով կարենան ստանալ խոհանոցի այդ կարեւոր պէտքերէն մին։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԵԱՆՔԵՐ ՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

ՀԷՆՐԻԿ ԻՊՍԷՆ

Բ.

Անկէ վեր Իպսէնի կեանքը սովորական ընթացքին մէջ կը մտնէ նորէն հետզհետէ իր պոհեմի կեանքը կը քաղքենիացնէ, թէեւ կը յայտարարէ միշտ թէ միւսներուն ծեր ուսանողը պիտի մնայ։ Իր բովանդակ կարողութիւններուն սերացումին, երբ վաղորդայնները երկիւղ չ'ունենար կառավարութիւնը հասոյթ մը կը կապէ իրեն և ինք կը սկսի թափառայծիլ Եւրոպայի քաղաքները և ասիկա զուտ քմահաճոյքէ դրդուած. փոխոխութեան ճաշակը ունի ինք. կը սիրէ օթէլներու և կահաւորուած տուներու մէջ ժամանակաւոր բնակութիւնները. իրեն հետ մնակ կը տանի իրաբարիկամեցողութիւնը որով ամէն տեղ կը գտնէ իրեն համար ամբողջ ազնուարնի վրայ, յետոյ թանկագին հաւաքածոյ մը իտալիական Վերածնունդի թագաւորներու։

Եւ 1877էն մինչեւ 1891, հետզհետէ իրարու կը յաջորդեն սա թատերախաղերը, սա իրականացած տեսակները, համակ խորհրդանշական արդիւնքներամբ ու համակ արդի խորհրդանշանով, սա շարքը անհունապէս հետաքրքրաշարժ որ «Ընկերութեան նեցուկներ»էն կը մեկնի և կը հասնի մինչեւ «Հէտտա Կապլէր» և որ սակայն կ'ատարճանաւորի. «Ընկերութեան նեցուկներ»ը 1877ին, «Պոսպրիկի տուն»ը՝ 1877ին, «Ուրուականներ»ը՝ 1881ին, «Ժողովրդին թշնամի մը»՝ 1882ին. «Վայրի բադը»՝ 1884ին, «Ծովուն Տիկինը»՝ 1886ին, «Մովուն Տիկինը»՝ 1888ին, «Հէտտա Գապլէր»ը՝ 1890ին։ Այս թատերախաղերէն իւրաքանչիւրին բաղդը տարբեր եղաւ, բայց միշտ երկանիկ։ անոնցմէ իւրաքանչիւրը ուրոյն պատմութիւն մը ունի, և կը յորինէ եղելութիւն մը՝ որով ծանուցուած է գրաղնն Եւրոպան։

1891ին, վերջապէս Գրիմանիա վերադարձաւ, անկէ բնաւ չհեռանալու պայմանաւ։ Վիքթորիա թագուհի մէջ՝ արդի ոճովկալուածմը մէջ ամէնկերպով հանդստանալ յարկարաժին մը ընտրեց։ Եւ դադարէ մը ետքը, դոր անհրաժեշտ կ դատէին իր տարիքն ու իր չարչրկուած էութիւնը, իր աշխատութեան վերսկսաւ։ Այն ատեն «Ճարտարապետ Սոլնէս»ը գրեց, այս գեղեցիկ խոստովանութիւնը ուր անիկա Ծերի կը բանայ իր բոլոր սիրտը և իր բոլոր հոգին, տրամութիւնը իր տիպն ու դառնութիւնը իր հոգւոյն։ «Պղտիկ Էյոլֆ» (1896) և «Ժան Կապրիէլ Պոռքման»ը (1898) աւելի կեանքի պատկերներ են, ոչ պայքար չկայ, և ոչ աւելի քան երբեմն կ'երեւան յիւսահատութիւնն ու անկարողութիւնը մաքառելու ճակատագրին դէմ՝ որ իր հետ կը քաշէ հին աշխարհը։ Ցետոյ սա ամբողջ եղրակացութիւնն է իր ամբողջ գործին, — «Երբ մենք մեռեալներս, պիտի արթննանք նորէն» (1900), որուն երեւումը Թոլսթոյին «Յարութիւն»ին կը զուգադիպի...

Ու ահաւասիկ լեցուն պատմութեան մը վերջին գլուխները. աշխատալից ապարէզի մը վերջին պտուղներ... Իպսէն իր օրհասականին կը մօտենայ։

Եւ իր բոլոր գործերուն մէջէն, Իպսէնի դիմադրութիւնը ի յայտ կուգայ. վայրենի և ըմբոստ կերպարանքի մը տակ, գրեթէ գորովագին քաղցրութիւն մը գթութեան ու սիրոյ։ Միւսներն հակադրութիւնը կը գտնուի նաեւ իր անձին ամբողջութեան մէջ ալ, լուսանկարները աւանդավիպային բան մը դարձուցած են այս ինքնատիպ դէմքը... մազեր, խուռած մազեր, որոնք ճշմարիտ թուի մը կը չինեն, երկար թաւ կիսամօրուսներ, որոնք հովանաւոր տեւով մօրուքի մը կը վերածուին կզակին շուրջը՝ չշքանակելով դառնագին բերան մը, աչքերը, իր աչքերը՝ որոնց տարտամ և խուսափուկ նրբերանգը կը պատապարուի ոսկեայ ակնոցին ապակիներուն ներքեւ,... ճակատը մեծ է և լայն, բազմաթիւ խորշոմներով ակօսուած։ Հասակը միջինէն վար՝ կարճ, երբ թիկնաթոռի մը վրայ բազմի, լրագրին եռուզեռը միայն իր կոչիկներուն ներքանգները կը տեսնուին և կառարը իր զբաղարկին։ Առաջին տեսքով, տպաւորութիւնը անհրապոյր է. խոլոտ, վայրենի կերպարանքը կը վարանեցնէ որ և է մերձեցում, բայց չուտով կը պարզուի խաղող պատանքը։ Իր բոլորովին կլոր պզտիկ դէմքին վարդագոյն խնձոր այտերը, շատ անուշ նայուածքին մեղանուտ բարութիւնը, կը մեղմացնեն ամբողջութեան անհաճոյ ընթացքը դէպքութիւնը. այտերը տեսնելով մարդ պիտի յիշէր անմիջապէս կարմրաթոյնձորիկ մը՝ որուն վրայ ճերմակ ձիւն թափած ըլլար։ Զայնը, ընդհակառակը, այնքան երիտասարդ է ու ա՛յնքան թարմ։

* * *

Իպսէն ճակատագրականօրէն ճշդաչափ մըն է. իւրաքանչիւր վայրկեանի գործածութիւնը անդառնալիօրէն գրծուած է ամէն ատեն. յորեկին առաջ աշխատելէ ետքը, սրճարան կը դիմէ, հանդարտ ոգեմիկ քայլերով որոնք մէթոթրքէն չտարբեր են, անարարին՝ ինչ որ կ'անցնի փողոցին մէջ. անվրդով անկիւն մը կ'ընտրէ, կը սարքէ կլկլակը, աթոռի մը յեց կուտայ և թերթերը կը կարդայ, բոլոր թերթերը, և ամբողջովին, մինչեւ ծանուցումները։ Այսպէս, Միւնիխի Մաքսիմիլէն փողոցին սրճարանը և Բրիսթիանիայի հայասարանին մեծ սրճարանը իրեն համար ընթերցանութեան և ընդունելութեան տաղնեները եղած են։ որովհետեւ սրճարանին մէջ է որ տոքթ. Իպսէն—ինքը չուզեր որ ուրիշ կերպով կոչուի, տոքթ. Իպսէն—իր սքանչացողները կ'ընդունի։ Երկար ատենէ ի վեր վերջնաբանապէս Կոնտա Օրնէլին վերնատան բնակած է. ամէն առաւ, զինուորական ժամուն, հոն կուգայ առաւուան թերթերը կարդալու, յետոյ կը մեկնի ժամը երեքի նախնայաչը ճենելու, և աշխատելէ ու քիչ մըն ալ հանդստանալէ վերջ կը վերադառնայ իրիկուան թերթերը կարդալու, հանդէսներ խմելով մէկեղ... Իր կեանքը սրճարանին մէջ կ'անցնի. թղթաթերը կը բերէ իր հացէին նամակները, նամակներ երիտասարդներէ՝ որոնք խորհուրդ մը կը հարցնեն, կամ խրախոյս կը հայցեն, նամակներ կիներէ՝ որոնք իրեն կը խոստովանին իրենց դժբաղդութիւնները, և իրենց բարոյական անձկութիւնները։ Իպսէն կը պատասխանէ միշտ, իւրաքանչիւր թղթակցուհի, և շատ հաճոյակատարութեամբ. յետոյ ձեռներ կը ստորադրէ, բայց շատ դժուարահաճութեամբ. չարաճճիօրէն հեգնական ժպիտով մը կը պատասխանէ թէ գրելու մասնաւոր ակնոց չունի քովը։ եթէ ընդդիմանան, կ'աւելցնէ թէ՝ հնամաւոր գրիչ չունի քովը։ Իպսէն իր ձեռները ոսկի գրիչով կը գրէ միայն... ժամը եօթին ատենները, Իպսէն սենեակ կը մտնէ և իր մէկ քանի շատ հաղուագէպ մտերմական տեսակցութիւններով կը վերջացնէ իր երեկոյթը։ Եթէ երբեմն դուրս ելնէ թատրոն երթալու, և կամ որ և է այցելութիւն մը կատարելու, այն ատենն կը հագնի իր մեսաքսէ գեղեցիկ ռէտինկոթը, կը լամբակէ իր չքանչանները—սուսկերու պէս իրարու վրայ կառչեցնելով զանոնք —Իպսէն շատ պրաստեր է. փայլուկցած կօշիկներ, ճերմակ ջանջիլէ փողկապ մը, նոփոնոր չքեղ բառարանէն, ճերմակ ձեռնոցներ. բայց իր մազերն ու կիսամօրուսները միշտ ընդվզումի մէջ, ամպոստակելով միշտ գեղեցկուկ կանոնաւորութեան դէմ, զինքը կը նեղսրանն, ու կը ջղագրգռեն շատ անգամ. խոսակցութեան մը միջոցին գրպանէն պզտիկ զանոր մը կը հանէ և ի զուր կը փորձէ չտկտել մանկերն ու հետ կիսամօրուսները... և ասիկա շատ հանդիսաւոր կերպով, ինչպէս ամէն բանի մէջ։ Իպսէն, գրեթէ ալանդակութեան հանելու ատիճան չափազանցութեամբ, ուշադիր է իր կեցուածքին և շարուածքին մէջ։ Գեղեցիկը հոն է որ այդ կեցուածքն ու շարուածքը իր նկարագրին ալ կը փոխանցուին, Իպսէն շատ քաղցրաբարոյ է և սիրաշահող, չի նեղանար ընաւ. միշտ շատ վերապահ է. Իպսէն երկչոտ մըն է։

ԼԻՒՆԵԼ ԲՕ

ԲԱՐԻԶԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Բարիզեանին՝ իր տրտնջորդին մեղադրանքները։ — Թարգմանները շարքը։— «Երիզնիոնիան տոզը». (ը Վոսալ տի Պոնեոր) Բարիզիոնիի 1 տարեց Պ. Ժորժ Բլէմանսոյի։

ԲԱՐԻԶ, 10 Դեկտ., 1901

Անանք որ դիտած ու քննած են Բարիզուհին՝ իր խստապահանջ ճաշակին, անմասն չարժուձեւերուն ու «տարինքնող դրսեւորութիւն»ին մէջ, մէկէ աւելի պատճառներ ունեցած են հաստատելու համար թէ իրաւամբ տիեզերական համաբա մը կը վայելէ ան՝ ձեւաւորութեան և սրամտութեան տեսակէտով։ Այդ համոզումը իր բացայայտ ճշմարտութենէն բան մը չպիտի կորսնցնէր որչափ ալ այժմու Ամերիկուհին իր տարերներուն ուժին կրթնած ընարհի ու հրապոյրի տարբեր մթնոլորտ մը ստեղծէր իրեն համարձ Ֆրանսուհին գերազանցելու թաքուն մրցակցութեամբ։

Ցարդ կայցերու չքեղ մայրաքաղաքին փողոցներուն, հրապարակներուն և «պուլվար»ներուն մէջ սփռուած իգական տեսի ուսումնասիրութեամբ չէ որ հարկ պիտի ըլլար ընտրել «կատարեալ Բարիզուհի»ին կազմը ներազբնին պզնարկ մը արդէն բաւական էր անոր գերազանց առաւերութիւնները ճանչնալու համար։ Երաժշտական ձայն մը, ներդաշնակ արտասանութիւն, ժպտագէմ, կենցաղագիտորէն քաղաքավար, արթուն, ուսեալ, սրամիտ և զգեստաւորեալ ամենատուրբ հաշակով, ա՛հա ինչ որ կը զանազանէ Բարիզուհին Ադամի ընկերոջ միւս ներկայացուցիչներէն։ Պէտք է տեսնել զինքը ջոջ դասակարգին (գրաֆոսոդ) և մասնաւորաբար ազնուական (արիսթոքրատ) մէջ։ Միջակ դասակարգը սովորաբար իր արդուզարդովը կը փայլի։

Զեւագիտութեան մասին Բարիզուհին ճաշակը առաջի կարգ անցած է։ Եւ արդէն Բարիզին չէ՞ որ աշխարհիս չորս կողմը նորաձեւութիւնը կը տարածուի։ Անգլիացի, գերմանի, ամերիկացի, ռուս են. քաղաքակրթեալ կիրակական աշխարհներուն «նորաձեւութեան պատգամ»ն է Բարիզի հանճարեղ նեգոս Պարագայ մը զոր ոչ ոք կ'ուզանայ։

Բայց...ի՞նչ մեզքս պաշտամ։ Եթէ ուրիշներ ալ ինթի պէս առիթ ունենան վերջերս կարդալու Պոլսոյ օրաթերթի մը մէկ տժգոյն խմբագրականը որով «նախապաշարում կը հարատեւէր Բարիզի նոչաձեւութեան հետեւիլը», Բարիզ իրենց ծուռ (՝) համոզումները հիւսա ուղղած ըլլալու են...։ Միամտութեան չափազանցութիւնը տակաւին չէր փասած այս առիթիկին—հայ խմբագրի մը գրչին տակ։ Բազաքակրթեալ քոլոր ազգերուն ընդունած մէկ իրականութիւնը հրապարակաւ ժխտե՛լ, պարզապէս քաղաքակրթութեան վրայ գազափար չունենալ կը նշանակէ։

Եւ սակայն, այս անգիտութիւնը զարմանալի չերեւար մեզի այլ եւս ըրմէնեակ վենետիկի Ս. Ղազար վանուց «Բազմավէպ»ին հրատարակած մէկ լուրջ յօդուածին մէջ այդ խմբագրին «կարողութեան» նկատմամբ ինչ ինչ յայտնութիւններ երեւան կուգային բացայայտող թէ ան՝ պատմական, քաղաքական և աշխարհագր. գիտութիւններու տեսակէտով չատ բան սորվելու պէտք ունէր տակաւին։

Այս անհրապոյր միջանկեալէն վերջ, անդրադառնանք մեր Բարիզուհին, աւելցնելու համար թէ յաճախ ընչին բաներ են որ անոր թեթեւ զարդը կը կազմեն, գրաւիչ իմաստ մը, հրապոյր մը, նշանակիչ բան մը վերջապէս բար-

դելով արդէն գտնուածին վրայ։ Ժապաւէն մը հոս, կապ մը հոն, ծալք մը ազգին, ժանեակ մը մէկ կողմ. և այս ամէնը իրեն յատուկ անանկ բնական ճաշակով մը որուն շնչառաւ կը հետեւի կնոջական՝ հաւաքական աշխարհը... մերինն ալ մէջը ըլլալով։ Եթէ կ'ուզէք ճոխ «պէրանք»ը, տարիկա չէ որ կը պակսի, Բայց անփափկանկատութիւն պիտի ըլլար հրապարակաւ մի առ մի թեթեւցնել Բարիզուհին իր զարդերէն, մինչեւ իր մարմնական ճոխ շրջագծերուն հետ՝ շքեղ ու նուրբ խնայելիքը։ Պէտք է տեսնել զինքը՝ գաղափար մը ունենալու համար «կատարեալ Բարիզուհի»ի մասին վրայ։

* * *

Տիպար արդուզարդը, Բարիզուհիին համար, ինչ ինչ աշխարհիկ յաջողութեանց պայմաններուն գլխաւոր ըլալուն, որով իր առաջին սեւեռամտածումը, զայն գոհացնելու պէտքը բնականաբար դրամական խնդիր մը պիտի լուծէր։ Հոս արդէն ապրուստը Պոլսականին նման ածան չէ. գրեթէ մէկէն երկու (մինչեւ իսկ երեք) տարբերութիւն ունի։ Աւելցուցէք ասոր վրայ այն նկատողութիւնը որ զուարճութեանց անտեսման անդունդ մէջ Բարիզ ու այն տեղն պիտի կարելի ըլլայ երեւակայել Բարիզցիի մը տուած կարեւորութիւնը դրամին՝ որուն ամէնէն աւելի պէտք ունի։

Այսու հանդերձ, շահու աղբիւրները չեն որ կը պակսին հոս. դրամագլուխը արդէն իր որոշեալ եկամուտը ունի ինչպէս արհեստն ալ՝ իր վաստակաւոր ներկայացուցիչները։ Բայց 3 միլիոն բազմամարդ զուարճալի մայրաքաղաքի մը մէջ ի՞նչպէս կարելի է որ «չան»ը սահմանափակ չըլլայ ժողովրդեան առօրեայ վաստակին համեմատութեամբ։

Հետեւաբար, խաղամոլութիւնը փոքր ինչ ճարակած է մինչակ դատակարգին մէջ՝ շահու նոր աղբիւր մը նկատուելուն, և եթէ տարիկա հարուստ դասակարգին մէջ ալ գոյութիւն ունի, պատճառը ընկերական ժամանցին եղանակն է, թէեւ միւս կողմէ չ'արգիլեր մեղմածնել թէ չանելու անզուսպ ու տենդոտ գրգռումն է որ կը մղէ զինքը կանանց սեղանին չորջը։ Բարիզ կը խաղայ գիշեր, կը խաղայ ցորեկ։

Այդ տխին զոհերը իրարու կը յաջորդեն, քլիպներուն Դարձարաններուն թաքուն խաղարաններուն ու նոյն իսկ տուներուն մէջ։ Բաց աստի, խաղալու չարժառիթներ չեն պակսիր։ Գրաւները՝ նմանապէս՝ ինչպէս ձիարշաւները ոմանք ծառաներու, սպասաւորներու և կամաձներու նիւթական խնայողութեանց գերազանցը կը դառնան յանախ։ Այս պայմաններուն մէջ, յայտնի է թէ խաղամոլութիւնը քաղաքակրթութեան մէկ «գէշ պէտք»ը (եռ մաւ նէսէսէ) կը համարուի ընկերային ուրիշ յոռի բայց էջը ի՞նչ ներելի նկատուած պէտքերու նման որոնք անբարոյականութիւնը կը չոչափեն։

* * *

Սակայն մայրաքաղաքին ընծայած բարոյական տաւելութիւնները սրբագանք մըն են ողջամիտ անձերու համար։ Պէտք է դիտել Բարիզը իր գեղեցիկ կողմերէն որոնք գոհունակութեան լայն չունչ մը առնել կուտան լուրջ քննադատին՝ մաքուր ու վախ կեանքի էջեր ցուցադրելով իր աչքին առջեւ։ Իբրեւ հակազդեցութիւն նախապէս իր հանդիպած մութ ու ապականած բարքերուն։ Իբրաքանչիւր անգամին նամակիս մէջ պակաս չպիտի ըլլան այն չահեկան հատուածները որոնց ոմանք ոգեւորութեամբ հիմայն կ'ըմբռնուի Բարիզ, գիտութեան և մանաւանդ գրականութեան հանձարեղային ոստանը։

Բարիզի գեղարուեստական «տեսանելի կեանքը» դիշերային է որ կը վայելենք։ Ընկերական բարքերու, խնդիրներու, կիրքերու հայելիներն են թատրոնները ուր ներկայացումներու իբրաքանչիւրը մէկ մէկ հայեցակէտ կը ցուցադրէ։

Այս անգամ ի մէջ այլոց պիտի յիշեմ գողտրիկ թատերգութիւն մը «երջանկութեան քողը» 1 արարուած։ Այս գործը հեղինակին՝ Պ. Ժորժ Բէլմանսոնի առաջին անգամ յօրինած թատերգութիւնն է։ Պ. Բէլմանսոն տաղանդաւոր հրապարակագիր մըն է, անուանի գերագէտ և երեսխոսական ժողովին մէջ կարեւոր դիրք մը բռնած էր իրեւ նշանաւոր ատենաբան։ Թատերգութիւնը ներկայացուցաւ վերջերս Լա Ռընէսանս թատրոնին մէջ ուր ներկայ էինք։

Նիւթը ահռելի է։

Զինաստանի մէջ ենք։

Մանտարէն մը Զանկ Ա. անուն, չատ երջանիկ կեանք մը կը վարէ, թէեւ կոյր է։ Իր կինը, Սի-Զուն զինքը ամէն կերպով կը հոգայ ու կը խնամէ։ Ունի զաւակ մը, Վէն՝ զոր չատ կը սիրէ։ Իր գրագիրը Լի-Բինկ զաւակին դաստիարակն է միեւնոյն ատեն։ Թուփ-ուռ անուամբ գրագէտ մ'ալ իր բարեկամն է, ան թատերգութեան «անձինք»ը։

Ցիչեալ մանտարէնին գոհունակութիւնը անսկարագրելի է։ Թէեւ կոյր՝ բայց կը վայելէ կեանքի բոլոր երջանկութիւնները։ Պէտք է տեսնել թէ ինչ միամտութեամբ մի առ մի կը թուէ ունեցած առաւելութիւնները, գոհացուցիչ վիճակը, վերջապէս ապրելակերպին հեշտ ու զուարթունակ պայմանները։

Բայց ամէնն այս չէ։

Եւրոպացի մը, գթալով այդ մատարէնին խաւարին կացութեան վրայ, Գրաչալի դեղ մը կուտայ իրեն պայմանաւ որ չափաւոր կերպով գործածէ, հակառակ պարագային բոլորովին պիտի ոչնչանային աչքերը. քանի մը անգամ մէկ քանի կաթիլ այդ դեղէն անոնց մէջ կը կաթեցնէ, յետոյ Զանկ Ա. խորունկ քունի մը մէջ կ'ինկնայ և երբ կ'արթննայ, իրօք կ'սկսի տեսնել։ Կոյր չէ ալ։ Եւ։

Բայց ափսո՜ւս, մանտարէնը այդ նոր վիճակին մէջ սոսկալի բաներու կը գիտակցի։ Դժբախտութիւնը աչքերուն առջեւ կը պատկերանայ, ահաւոր, անդարմանելի։ Արդարեւ կ'ստուգէ որ իր կինը հաւատարիմ չէ մնացած իր սիրոյն, այլ կը խաբէ զինքը իր գրագէտ բարեկամին հետ։ Յետոյ իր զաւակին անարդ արարքն մը ըլալը կը կասէ և վերջապէս կը տեղեկանայ որ իր գրագիրը փորձութիւնը ունեցեր է իր իսկ անունովը բանաստեղծութիւններու հատոր մը հրատարակելու որ ուրիշ բան չէր եթէ ոչ բուն իրեն (տիրոջ) գրուած քերթուածներու հաւաքածոն։

Երանելի՞ բանադողութիւն։ Զինաստանի մէջ ալ գողութիւն ունի՞ եղեր։

Արդ, Զանկ Ա. ո՞րքան որ երջանիկ էր կոյր վիճակին մէջ, նոյնքան ալ դժբաղդ կ'ըլլայ աչուընեներուն բացուելովը, լոյսը քոր մը ձգած էր իր երջանկութեանը վրայ։

Եւրոպացիք «բարբարոս» նկատուած են Զինացիներէն որոնք աւելորդապաշտ են առ հասարակ։ Ուստի Զանկ Ա. ինքզինքը վհուկի (պիւեիւիս) մը զոհ գացած կարծելով չուզեր հաւատալ իր աչքերուն։ Անշուշտ—կ'ըսէ ինքնիրեն — այս դեղը որ թարբարոս Եւրոպացիի մը գիւտն է, երեւակայեալ հրէշներ ցոյց տուաւ ինծի։ Բարոյապէս կոյր Մանտարէնը վերստին այդ դեղը գործածելով— և այս անգամ չափազանց —նորէն ֆիզիքական կուրութեան կ'ենթարկուի և... հոն կը գտնէ միայն իր երեւակայտ անրջանքն ու պատրանքներուն չնորհիւ նախկին երջանկութիւնը։

Նիւթին չահեկան հանգամանքն դուրս հիւսուած քին գունագեղ ոճն ըմհմտիչ լեզուն մեծապէս գոյացուցած են «արուեստին մարդ»ը որ մէկէ աւելի գրական հրապոյրներու հանդիպեցան հոս, պատկերաւոր մանրամասնութեանց առիթ։ Իր յուզումը զգալու անկարող։ Միայն թէ պատրանքին երանութեան մասին՝ թերահաւատ ու ըսկեպտիկ մնացան, հակառակ համոզիչ դարձուածքներուն ու հաւանութեամբ գեղուն բանաձեւերուն որոնք ողողած էին այդ գրական գեղեցիկ գոհարը։

Ցիչեալ թատերգութեան փիլիսոփայական առաջադրութիւնը ուրմն բացայայտ է։ Երջանկութիւնը երեւակայութեան մէջ ցոյց կուտայ և Սուտին բարիքը տարօրինապէս կը չափազանցէ։ Շատ մը քննադատներ համամիտ չը գտնուեցան այդ գաղափարին, առարկելով որ «ճշմարտութիւնը միայն փրկարար է։» Եթէ —ըսին — երջանկութիւնը չի կայանար ճշմարտութիւնը գտնելուն մէջ, բայց մարդուն յատուկ ի՛սկ է զայն փնտռելը։

* * *

Նոր տարին կը մօտենանք. Բարիզ նոր կեանք մը կ'զգենու. ոգեւորութիւնները կը չեշտուին։ Այս մասին չահեկան տեղեկութիւններ յատուկ մէկ թղթակցութեանս նիւթ կպիտի ըլլան։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՕԳՈՒԵՌՈՒՆՈՒԶ

Գումաշլարդնին տանանդալեղը վէ եաբմագաս օյտուղու էլպահէրին զարթիւթ վէ մէթանէթլէ ումուտին մէմնունլիյէթ վէ խօշնատախնին ճէլպէ մուվաֆֆագ օյան Բոնեումմուլար չարշըրնտա, Թէրզի Պաչը սոգաղընտա, 14 նամէրօղու ԿԱՑԻԹ նամ թէրզի մաղազասը սահիպի Գրիգոր Տր Գասպարեան էֆ. պու տէֆա տախի գըլ մինասպէթլիլէ հէր պիր քիսէէ վէ հէր պիր կուսթօյա էլվէրիլի գումաշար ճէլպ էլվէմիշ օյտուղունտան, ՈՒՃԻՈՒԶ, ԶԱՐԻՖ վէ ՄԷԹԻՆ էլպիսէ իսինմէք արզու իսթէյէր մէզքիր մաղազաեա պիր քէրրէ միբռաճաթլարընտա պէհանաթըզդն սըհհէթինի թասիք էճէտիբլէր տիր։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷ ԱՎՍԹՐԻԱ

Մունթէրէմ գարիւէրիմիզին մալիւմը օյտուզը վէճհ իլէ, պիր գաչ հաֆթատան պէրու Ալմանիա Ավսթրիա վէ Բուսիա հիւքիւմէթլերինին միւնասէպաթը՝ կէրէք բէմմի տարիէլերտէ վէ կէրէք կազէթալարտա, էջէնիճէ տէտի գօտուեա մէյտան վէրմէքտէ տիր։ Իթթիֆագը միւսէլլէսին ասն տէֆա թէճարտի թարիխինտէն պէրի անճագ պիր վագթի մէզքիւր միւնասէպաթ մէսէլէսի օգտատր չիտոնէթլէ մէյտանա գօնուլմուշ տըր քի, օտա բրէնս Պիզմարքին վագթը իլէ, Ավսթրիա վէ Բուսիոյ իլէ իթթիֆագ իթտիրէ սըրատա, այնը զէմանտա, կիզլիտէն, Բուսիա վէ Ավսթրիաա գարշու իթթիֆագ իթմիշ պուլունտուղընը մէյտանա չըգարմտար տըր։

Պու կիւնքի մէսէլէնէ սէպէպ օլանլար՝ պայլճա Ալմանիանըն Բօզնանի էեսեէլէթինտէքի Բօյօնեալըլար օյմուշ տըր։

Վիհագրդա, մէզքիւր գըթատ պուլունան Վրեշէն վէ Կոնէգէն չէհրլէրինտէքի Բօյօնեալըլար՝ կրօնք տէրլէրինի Ալման լիսանը իլէ էօյրէնմէք իսթէմիրքլէրինէն, պունլար իլէ անալարընէն պապալարընէն Ալման հիւքիւմէթի թարաֆընտան հաղայ մահքամ իսթիմէք՝ կէրէք՝ Բուսիատա վէ կէրէք Ավսթրիատա պուլունան Լէհլերի ասն տէրէճէ հիտտէթլէնտիրմիշ, վէ պունլարտա, մէզքիւր արիւէրը իշնուն էլէրինտէն կէլտիրէլ գատար իսանէ թօրլատըգլարը կիպի, պիր չօգ նիմանիւշլէրտէ պուլունմուշլար տըր։

Իշտէ պու նիշմանիշլէր Բուսիատա Վարսավիա չէհրինտէ՝ էվ տէ էհալիսի ումումիյէթլէ Բօյօնեալը օյան կալիցիա գըմնաբնտա վէ պա խուսուս պուգըթանը իտաղէ մէրքէզի պուլունան Լէմպէրկ չէհրինտէ վուգու պուլմուշ օյմաղլա, պու սէպէպլէ Ալմանիա իլէ Բուսիա վէ Ավսթրիա-Մաճարիսթան հիւքիւմէթլերի արարանտա մուխապէրէ ճէրէհան իթմիշ տիր։

Վարսավիա էհալէթինտէ պուլունան լէյլէր՝ կալիչիատա պդլունանլար գատար սիհատ սէլահիյէթի վէ իմթիեազլարա նախլօմատրգլարընտան, չիւպէ եօգ տըր քի, Ալմանեաա գարշու օյան կէսմէրիչլեր՝ կալիցիատա տանա պէտիւք վէ աղը օյմուշ տըր։ Հէր նէ իսէ, Բուսիա հիւքիւմէթի Բօյօնեալըլարը Վարսավիատա Ալմանլարա գարշու իթթիֆագի հաղարէթի՝ իմբէրատօր իքինճի կէյսէրը զիհատէսի իլէ մէմնուն իսէճէք տէրեճէտ թամիր իթտի։ Անճագ, սէօյլէմիեիմիզ վէճհ իլէ Ավսթրիա հիւքիւմէթի լէյլերին Ավսթրիատաքի նիւֆուզունը նազարը տրգգաթա ալարագ, էլինէն կէլէնի եաբպպիլտի։ Պիղդաթ Լէճէ օյան խարիճիյէտ նազրը գօնթ Կօլոխսվօքի՝ Ալմանանըն Վիէնա սէֆիրի պուլունան գօնթ Իօզէնպուրկ մաղէրէթ պէեան իթտիքտէն մատատ, Ալմանիա խարիճիյէտ նէգարէթինէ գարշու տա։ Ըէմմ նէզարէթի տարիէնտէ լաղըմ կէլէն պէհանաթտա պուլունտու։

Շու հալտէ մէսէլէ պիթմիշ կիպի կէօրիւնիւօր իսի։ Անճագ, ըրէնս Բազվիլ թարաֆընտան Բարխթակ մէճլիսինտէ, Վրեշէն վէ Կոնէգէն վագտալրը իլէ Ալմանիանըն խարիճի չէհրէթինէ իսալէլ կէմմէ օյմասը հաղգընտա վուգու պուլան սիւալլարա, գօնթ Պիւլով ճէվապ վէրիր իքէն, Բուսիա հիւթիւմէթինին Վարսավիատա Ալման նէֆֆուզունունն իսատէսի իչուն, իթթիխաղ իթմիշ օյտուղու թէտպիրլէրտէն ֆէվգէլատ մէնմունա վէ մինէթտար գամբրօյտուղունտա սէօյլէնէուլ, Ավսթրիա հագգընտա բէք սօուգճա թէչէքիր պէեան իթմիշ տիր։ Իշթէ, Մ. Պիւլովըն կիւմրիւք թարիֆէսինին միւզաքէրէսի սրբասընտա, Ավսթրիատա վէ Իթալիատա գարշը իթմիշ օյտուղու պէհանաթա պու սօուգ թավրընտա՝ իլավէ օյունմասը՝ Ալմանիա իլէ Ավսթրիա-Մաճարիսթան հիւքիւմէթլերի միւնասէպաթընըն չու սըրատա աղբէրգ պօղուլմասընա մէյտան վէրմիշ տիր։ Իրմատէթ խարիճիյէտ կէօրէ, Ավսթրիա խարիճիյէտ նազրը գօնթ Կօլոխսվօքի՝ նազրը գօնթ Պիւլովըն լիսանընտան բէք միթէէսիր օյմուշ տըր։ Հագգարթէն, Ալմանիա խարիճիյէտ նազրը-նըն՝ իթթիֆագ նօգթաթ նազարընտան տիւշմէն ատտ իսիէն Բուսիա հագգընտա կէրգէշ պիր լիսան գուլլանուպ տա, քէնտի միւթէֆիգը ալէյհինտէ սօուգ պէհանաթտա պուլունմասը, էլպէթտէ Ավսթրիանը իրգէթը նէֆսինէ սօգուճնուր, վէ շուշ հալտէ, էն զիհատէ Ավսթրիանըն խարիճի միւնասէպաթընը իտատէ խէն գօնթ Կոլոխսվօքիի կիւճնարէպիրը իսի։

Անճագ, պու վագտ իլէ, Ալմանիանըն կիւմրիւք թարիֆէսի մէսէլէսի՝ վէ վագթը իլէ Պիզմարքը եաբմըշ օյտուղու էնթրիգալար խաթրընը՝ Ավսթրիա վէ Ալմանիա արասընընը աչըլմասընա, վէ պինա պէրին իթթիֆագը միւսէլլէսին սարսըլմասընա մէյտան վէրմէնէճք մի։

* * *

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼԷ

ԹՐԱՆՍՎԱԼ ՄՈՒՀԱՐԷՊԻՍ.—Գաբ գըթասընտա պուլունան Պոէր գուսանտանը Քրիւճինկէրին՝ 1899 թարիխինտէ Օրանմ հիւքիւմէթինէ իլհագ օյունան Գաբ գասասպարը էհալիսինէ իթթապէն նէյր իթտիեի պէհանանամէնին պիր նիսսիսէի՝ Ինկիլիզէրին էլինէ կէչտիէնտան Ինկիլիթէրա հարպիյէ նէզարէթի մէզքիւր պէհանանամիեի նէյրը իթմիշ տիր։

Պու պէհանանամէ՝ մէզքիւր գասասպարտա պուզգունան քէօյլիլէրէ, Ինկիլիզէրէ եէեէեէքվէ պարկիր սաթմասընը մէն իթտիեի կիպի, Ինկիլիզէրէ Պոէրլերին հարէքեաթընտան մալիմաթ վէրիլմէսի տախի մէն իթմիշ տիր։ Պու կիպի էմրլերի տինլէմէեէնլերէ չիտէթլի սուրէթէ միւճաղաթ թէրթիպ օյունանճաղընը վէ Պոէրլերին հարէքեթլերի հագգընտա, Ինկիլիզէրէ մալիմաթ վէրէճէք օյան եէրլիլերին գուրշունա տիվիլէճէքլերինի միւսէյլեին տիր։

—Վաշինկթօնտան խապէր վէրիլտիեինէ կէօրէ, Ինկիլիթէրանընը եէնի Զէլանտա միւսթէմլեքսի նազրըլարը բէեմի՝ Ինկիլիթէրա հարպիյէ նէզարէթինէ պիր թէլէկրաֆնամէ չէքուպ, մէզքիւր միւսթէմլեքնին թրանսվալ մուհարպէսի իչուն, եէնիրէն 1000 աքէր վէրմէեէ հազըր պուլունտուղունը, վէ միւսթէմլեքէ էհալիսինին Ինկիլիթէրատա էլլէրինէն կէլտիրէլ գատար մուավէնէթ իթմէեէ հազըր օյտուղունը պէհան իթմիշ տիր։

ԱՐԺԱՆԹԻՆ ՎԷ ՇԻԼԻ.—Լօնտրպէտա էֆիրէնճի 14 դեկտեմբերիսէ, Պուէնոս-Այրէստէն սաթտէքի թելէկրաֆնամէ չէքիլմիշ տիր։

«Հէր նէ գատտի՝ Շիլի իլէ Արժանթին արասընտա քի միւնասէպաթ Պէրկինկիլէշմիշ իսէ դէճ, բէք աղըր նէթիճէ չէգմասընը տա իմթիմալը եօք տըր։ Արժանթինը իլէ Շիլի Հիւքիւմէթլերինին Ինկիլիթէրատա միւրաճաաթ իթտիքլէրի սրբատա, Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթի լուղմ կէլէն թէճմիրլերի իթթիեսաբ իտէճէեինի դայրը ըէամ սուրէթէ էր։ Պիւէնոս Այրէստէ թիճարէթ ըէք տուրկոն տըր. պուտտան ալտաեր, Ինկիլիթէրանընը թիճարէթի տէ բէք չօգ բարատա օղրամըշ տըր։ Դեկտ. 3-ինտէ սիլահ ալթընա ալընմասը գարարլաշտըրըմըշ օյան 70 պին իսթիհսաթ ասքէրինտէն անճագ 10 պինի թալիսմ կէօրմիշ տիր։

«Բարիզտէն պիլտիրիլտիեինէ կէօրէ, Արժանթին հիւքիւմէթի ծախի 1879 վէ 1878 գուրա ասքէրինի սիլահ ալթընա ալմըշ տըր։ Հիւքիւմէթը մէզքիւրէ պու սուրէթլէ 45 պին ասքէրի սիլահ ալթընա ալապիլէճէեինի իմմիտ խարեօր։

«Շիլի հիւքիւմէթինին 150 պին ասքէր հազըր իթտիրինէ տարիր չըգան հաւտտէ էէմմիյէթի վէրիլմէմէքտէ տիր, դիրա մէզքիւր հիւքիւմէթին պուգատար ասքէրի պէսլեեէճէք գատար քարաբը եօք տըր։

«Արժանթինին հէր թարաֆընտան հիւքիւմէթէ, պէտէնէն վէ մալէն մուավէնէթ թէքլիֆլերի վուգու պուլմագտա տըր։»

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷ ՖՐԱՆՍԱ.—Պէրլին տարիւէֆիճնունընտա, ֆրանսզ էսպիսթաթընը Բաթիմ վէ Թէտրիսինէ մասուսա պիր չիպէ պէրմըշտը օյմանը՝ Ֆրանսա վէ Ալմանիա միւնասէպաթընա կէչէն հաֆթա Ֆրանսա մէպուսան մէճլիսինտէ, Ֆրանսա վէ Ալմանիա իթթիֆագընընան պահս իսէն Մ. Մասասպուանրն նուրգընտան տահա դիեատէ էէմմիյէթլի տիր։

Մէզքիւր չիսպէ մուալիմիեինէ չիմտիեէ գատար Նանսի չէհրինտէ վէրմիշ օյտուղու միւթասատիտ գօնֆերանսլարա չէօհրէթ գազանան Մ. Հակնէն թաեին իսիլմիշ տիր։

ՇԷՖԹԷՐ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍԸ.—Պէլճիգանը բաթիսթաթը պուլունան Պրիսել չէհրինտէ կէչէն բազար ինդատ իսէն չէքէր գօնֆէրանսլարը՝ պիր իքի հաֆթա իչինտէ խիթամ պուլմաեուպ, Եվրօբալըլարընմնունդ եօրթուսունտան սոնրա տախի ատէվամ իսէճէքտիր։

ՄԱՐՈՒ.—Թանճէրտէն «ՄօնինկԹօսթ» կազէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէմէեէ կէօրէ, «Թայմզ» կազէթասընընն մուխապիրի մէմլէքէթ տախիլինտէ սէեահաթ իթմէքտէ իքէն, պիր թարգիմ խըրսըզլար թարաֆընտան թութուլուպ սօուլմուշ տըր։

ԶԻՆ.—«Սթանտարտ» կազէթասընընն Նանկհայ մուխպիրի՝ Զին իմբէրատօրիցասընընն սէնէի տէվրիլեեսինէ միւսասրֆ օյան նոյեմբերին 20-ինտէ միւշարէլէյհանընն Բայ-Ֆէնկ-Ֆուտա կվագը սէրայը պիր չօգ հայտուղար թարաֆընտան աթէշէ վէրիլմիշ տիր։

ՎԷՆԷԶՈՒԷԼԱ.—Բարաքաստան վարիտ օյան պիր թէլէկրաֆնամէ Ալմանիանընը վէնէզուէլա հիւքիւմէթի իլէ միւնասէպաթընը գաթ իթմիշ օյտուղունը պիլտիրիեօր։

ԲԱՆԱՄԻԹԻԳԱՆԻԶՄ ԳՕՆԿՐԷՍԻ.—Մէքսիգօտան խապէր վէրիլտիինէ կէօրէ, մէզքիւր չէհրտէ իթթիմա իսէն բանամիրիգանիզմ գօնկրէսի ազասը՝ պիրիսիրէրի իլէ ուսուշամաեօքլար իսմիշ։

ԱՎՍԹՐԻԱՏԱ ՏԻՐԷԼԼՕ.—«Արմէ Զայթունկ» կազէթասը՝ Ավսթրիա-Մաճարիսթան հարպիյէ նազրընընն օրտու գումանտանլարընա կիրլի պիր էմրնամէ կէօնդէրուպ, տիւվէլլէնուն մէէմա էմբէն էօրիս ազմասընը թավսիյէ իթմիշ օյտուղունու եազընօր։

ԱՎՍԹՐԻԱ ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕ ՊՈՒՀԱՐԱՆԸ.—«Թան» կազէթասընընն Վրէնոգ մուխպիրի՝ մէզքիւր կազէթատա ամթտէքի թէլէկրաֆնամէնի չէքիլէօր։

«Իմթիհանթէն բիվհեէթ իսիլտիեինէ կէօրէ, ախիրէն Մ. Բէօրպէր թարաֆընտան իրատ օրունան նուսթգ՝ արչիտիւք Ֆրանսուա Ֆէրտինանտն իմբէրատօր Կրլեօմա իսթիրէ՝ օյտուղու գիեարէթին նէթիճէսի օյմուշ տըր։

Միւշարիւէյ իմբէրատօր Ավսթրիա ծրտուսընընն թօք մուհիմմէթլի բիճատ օրտուսընը գուվվէթլիյէտիրմէք լիզումընը պէեան իթմիշ տիր։ Պուտուն իւզերինէ իմբէրատօր Ֆրանսուա Ժօզէֆ տախի Մ. Բէօրպէրի նէզտինէ տավէթ իտիպ, բարլամէնթօ գօրգունմասընը կամ իթմիշ տիր։»

ԹԷՐՎՃԻՀԱՅ

Հիւանը խրատիրէրէք մէպիր Պաղտատ արապիր Մէնինէ վիլայէթի պատ. Մէնճէ Ալէքրդ էֆ. հաղրէթլերինէ թէրճիմէտա ուլաստաբիր եվվէլի ղէվ ճարտասպէճիր ափ ակատ ճիհատգատ գէ Ամարէ արապիր Սէնինէ գօրիճեսի դէլիսի մէզքիւրէ Մաղրիպ Սապրի ճէֆ՝ էլէրէ ուլաստաբնիր։

ՏՈՒԲԵՒԿՆԵՐ ՈՒԵՄԻՒՍՕՅՆԵՆ Ֆրանսզ ամբիրների վէքիլի գօմանտան ՊէրժէՀ Պուլկարթան էմարէթինէ ազբը մուգարրեր օլան խթիգրագա ալտ պաղը Գապապատ ասլանը, պիր գաղիրէ գասար Սաֆիեան կրանճէգը (Ֆրանսը ասախ Ֆրանսանա կէչիրէ էգ Ֆր.

ԱՅԷՐ ԱԼԻ.—Մուսուլ վիլայէթի ոսախիրնտէ միւթէվէմբրը օլուպ 15 սէնտանտէ պէրու Առանա վիլայէթի ազ լուլուսան հէյմանէնտ ալրրէթի սրբ. Ֆրինանս Մէնինա վէ Ապասուլլան պէյ-ներ իլէ բէֆիգլերի՝ 15—20 կիւն ապատ մագամը վիլայէթէ միւրաճ. բ. լա ափվը ալրի իսթիրամ վէ արզը սէյասլէթ իթմիշ օյտուգլարընտան, մագամը վիլայէթին արզ վէ իշարը իւզերինի ֆիմէճէսի տախի ավճ պույրուլմուշլար տըր։

ՄԱՏԷՆ կէլիսօլուսա Թապի Բէյան գազասը հավալիսինտէ 38,000 սէօսիսմ արագիտ զուհուր իսէն քէօմիւր վէ Լինինի մասէլէրինին իշլէթմէ - Ֆիեազը Մ. Օկիսթ Բիվէ վէ Սիւօ Բիեասի նամ գաթլար թարաֆընտան խթիսամ իսիլմիշ գազալար, խթիգալարը մուվաֆֆիգ կէօրիւլէրէք, լուսատ մասէլէրէ ախտ մէպամի՝ ատվէլէրը Ալիեէ մահքէմէլէրինտէ բուսլէթ գլուսնամագ վէ պիր տէֆտատ 63,000 գրշ. իսթիֆա խրիպ. խրգաճ օ. սանաճագ քէօմիւրիւն պէ՛էր թօնսուսան տախի 10 գրշ. ղեգմ ալընմագ չարթգարը իլէ մուսթարիյէտիմէ իսթիեազ էթմասը թէգարիր իմմիշ տիր։

ԹԱՐԱՊՈՒՍԸ Ղարպ Փրրգաթ ասքերիյէեինէ մէնասպ օլաս, մուասէթլերի ՁԷԹիշմիշ օյանլար՝ գարդպ վարբօրը իլէ Գէմիրէ վէ Բարա վարբօրք իլէ Գարատէնիզ ասէվարիլինէ կէօնտէրիլմէքտէ տիր։

ԱՄԷՐԻԿԱՆԸՆ Վիլիբրանչատա պուլունան վէ ամիրալ Դրօսվիլլին իսարէինտէ Զիգակօ, Ալպանի, Մէնվիլ գրուազէօրլէրինէն մէրքէքտէ օյան տօնանմասը՝ եազընտա Ագանէնդ լիմանլարը գիեարէթ իսէճէք տիր։

ՄՕՍԿՈՎ ԿԱՎԱՏԻՍ.—Մոսքոսա մուգիմ իթթիհատը զէնկին պիր պանքերին մանատը՝ ֆէսէրինին 500,000 ֆր։ ազէնտին սըրգաթվէ էանընտա պիր գատէյ օյարագ Մարսիլիասա ֆէրար իթմիշ օյմաղլէ, մրգգամէն տէրաէթ վէ Գարիրէեէ իսատէսի լիզումը՝ Ֆրանսա հիւքիւմէթինէ իհիպար օյունմուշ տըր։

—Սուտանը գիեարէթ իթմիշ օյան Խրիսիվ հազրէթլերէրը Գարիրեեէ ավէթ իթմիշ տիր։

—Գարիրէ վէ Թոմբէնտրիյեէ միւթէեանա օյարագ, Մըսըր տախիլի կիւմրիւք ըսմի իլէ նէՀրլէրընը սէյր ուսէֆէր իսէն կէմիլէրուն ալընան Վէրիի՝ լաղվ իսիլմիշ տիր։

ԹԷՐՎՃԻՀԱՅ

ԷՐԶՐՈՒՄ ԶԵԼԶԵԼԷՍԻ.— Տիեզբի թիւրքճէ կազէթալարա տախի Էրզրումման խուսուսի օյարագ կէլէն թէլէկրաֆիարա նազարէն, գազազէ. սէկեան արասընտա թիֆօ վէ չիչէք խաթիթաղըգլարը տախի զուհուր ըիթմիշ վէ արա սըրա պու եիւզանէն Տիւֆոճանա խասար իլէրի կէլմէքտէ պուլունմուշ տըր։

ԻԹԹԱՐ.—Բազար էրթէսի ագշամը, իքինճի ֆըրգաի Հիմաեունէն 7-ինճի ալայընը պիրինճի վէ իքինճի թապուրլարընտան իքիշէր պէօլիւք վէ սարբգալ զուհաֆ ալարընտան տախի իւչունճու վէ տէօրտունճու թապուրլարին պիրինճի վէ իքինճի պէօլիճքլէրի վէ Եբլոզը խանթախանէսի իւմրա վէ զապիթանը՝ բազար էրթէսի ագշամ Եբլոզը սէրաեը ճիվարընտա իթթար իթմիշլէր տիր։

Վէրդի ԳՕՄԻՍԻՕՆԸ.— Վէրդի իտարէսինին Տէթիմէրը Խագգանի նէզարէթինէ իտատէ իիթիպաթը իլէ վէրկի մուամէլաթընը մունթազամէն իճարաը էսպապընը միւզաքէրէ իթմէք իւզրէ, պիր գօմիսիօն թէչէքքիւլ էթմիշ տիր։

Իշպու գօմիսիօն՝ իլք տէֆա օյարագ, տիւնքի կիւն Մալիյէ ազար վէ Բիւսամաթ ազարէի ուսմանիյէսի բէիսի Մազհար պէյին բիեասէթինէ ագատը իթթիմա իթմիշ տիր։

ՄՈՒՍՈՒԼՅԱ մէսարիֆի Տիգրիս նէհրինէ վէքիլմէք իւզրէ, Համիսյէ նամը իլէ պիր սանաեի մէքթէպի ինշազանա իրատէի Սէնիյէ չէրեֆսուտուր պուլյրուլմուշ տըր։

ՊՐՈՒՍԱ պաղչէլէրի թարրիի խիթամ պուլթրագ, 10 Ազէէմբաքը 2 1/3-ին մանկիլ օյտուղու անլաշըլտրզը վէճհալպու քի, մէէմուրլար թարաֆընտա Տէֆթիէրը Ֆագանի իտարէսինէ վագթընտա խապէր վէրիլմէմէսի՝ հուգուգը խապինէի խալէլտար իթմէքտա պուլունտուղը՝ թիրքճէ բէֆիգլերիմիզէ կէօրիւլմիշ տիր։

ԳԱԶԱԳ էշհանը կիրմէէսի իչուն, սէվարիը Շահանէնին ազգաթը միւասիպէսինտէ թէրտատատ գէմիլէրի իսչարը գարարկիր օյմուշ։ վէ քէչիթեէթ՝ Պահը Ալիանը տէվարը ատտէսինէ իչար գէլընմէշ տըր։

ՇԱՀԻՐԱՆ սէֆիրը ճէտիսի էրքա իստէօվլէ բրէնս Միրզա Իրվա Խան՝ մասյէէրընտէ պաշ թէրճէման Յովհաննէս Խան պուլունտուղը հալտէ, տիանքի կիւն զարը սամի Սատրը ազամիր զիեարէթ իթմիշ տիր։

ԻՐԷՍՄԻ էլպեմ կիւչ հէր նէվ բասրա մըվէզզիլերինին վէ բասրանանէ արապալարբլա խապէվգիրին քէնարլարէա գէշճանէա կէշճիլերի բասրասէ գօսիսքընտա թէչգարիր իմմիշ իսէ, Պարրիսէ նէզարէթի՝ Պաղտատը Շահանէսէ մասատա մէճճանէն դը քիմէնէրին ոմիրուը ազատ թիմիշ իսէ, բասրա մէմուրլարընը տախի էանդի կիպի գէշրիկ բարասընա թապի մուրաղլամասընը մագամը ախիսէ իշար իմմիշ տիր։

ՏՈՒԲԵՒԿՆԵՐ ՈՒԵՄԻՒՍՕՅՆԵՆ Ֆրանսզ ամբիրների վէքիլի գօմանտան ՊէրժէՀ Պուլկարթան էմարէթինէ ազբը մուգարրեր օլան խթիգրագա ալտ պաղը Գապապատ ասլանը, պիր գաղիրէ գասար Սաֆիեան կրանճէգը (Ֆրանսը ասախ Ֆրանսանա կէչիրէ էգ Ֆր.

ԱՅԷՐ ԱԼԻ.—Մուսուլ վիլայէթի ոսախիրնտէ միւթէվէմբրը օլուպ 15 սէնտանտէ պէրու Առանա վիլայէթի ազ լուլուսան հէյմանէնտ ալրրէթի սրբ. Ֆրինանս Մէնինա վէ Ապասուլլան պէյ-ներ իլէ բէֆիգլերի՝ 15—20 կիւն ապատ մագամը վիլայէթ

—Կէյէն յուլիս ամբողջ սիրաթ գաթարընդն Եւրոպան չը դասնար սէ-պէպ օրան 90 եաչընտա պիր իսթիեար՝ 15 սէնէ քէթրէ մահքիմ խրիմիզ տիր։

ԳՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.—«Նովոյի» կազէթասը մուհարբիրլէ-րինաէն Զարրաֆքգօֆ նամընտա պիրի՝ Մ. Թատրոֆը ասպարտանա տօլաբ, Սօֆիա սուլէ մահքէմէսի թարաֆընտան 45 կիւն հապսա մահքիմ խրիմիզ տիր։

—Սոպրանիէնին էվվէլքի կիւնքի իսթիմարնտա տանա շիմտիէն պիր գաշ քիմսէլէր խաթիդրաղ Ֆուգավէլէ-սինին ալէյինտաէ պուլունմադգաբրը սեօյլէմիշլէր տիր։

—Բօպէրթ Գօլէժ միւտիրի Տր. Վօզպերն՝ կէյէնլէրտէ Սօֆիաես ազի-մէթլէ, Պուլկարիսթան նաֆիա նազը-բընը էվ Պոսգանօֆը էվ սաիրէսի զիեարէթ իրմիզ տիր։ Պու զաթլար Տր. Վօզպերընդն չակիրտի խրիէր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹՖԷԼԻՐԻԴԱ.—Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Գոնթանկրա-զար էրթէսի կիւնի Դուստը Շէրիֆ Բաթրիգնի զիեարէթ իրմիզ տիր։

—Բուսիա սէֆարէթի մահիէթ վա-բորը «Ժաքօրէյ» Մարմարատան կէլմիզ տիր։

—Ֆրանսա սէֆարէթի մահիէթինէ մէհմոր «Լօթուր» վաբորը Մարմա-ռատան կէլմիզ տիր։

ԳԱՋԱ ՎԷ ՃԻՆԱՆԷԹ.—Տիւնկ Սաֆ-թան Մահմատ թիրպէսի էօնիւկէսի սիրաթլէ կէլմէքտէ Օրան իքինճի տաի-ֆէսինին 7 նումէրինու գուբէ արապասը՝ 8 եաչընտա Իսմայիլ չարբարագ մեր-գումը եէրէ տիւչիրմիշ էվ թէքբր-էլէք պանգաբնտան կէլուպ, աղբր սու-բէթտէ մէերոժ իրմիզ օլսու ղընտան, արապասը տէրտէօթ խրիմիզ տիր։

ՄՈՒՀԱՌԲԷՄԷ.—«Ճէրիտիի Շար-ֆիյէ» վէ «Սուրնամագի» կազէթա-լարը սահիպը իմիհեպզը Տիգրան Ճի-վերկեան էֆ. ալէյինէ Արշակ էֆէ Ռունեան թարաֆընտան իգամէ խրի-միզ օլան տավա, պու քէրրէ իսթին-թազ տարէրնինտէն ճէզա մահքէմէսի-նէ հէվալէ խրիտիկի վէ գարիպէն մուհաքէմէսի իրա օլունճաղը մէվ-սուզէն խապէր ալընմըզը տիր։

ՃԷՐՄԱՆԸ ԱԼԻ ԳՐԱՖԸ.—Մու-սաղտան եաղբլարընդա կէօրէ՝ վիսա-ֆէթը մէջարիլէնա վալիլիկինէ թա-երն պոնջրուլան Հաճի Բէյիա բաշա հազրէթլէրինին մէկմորիկէթը ալի-կէէ վիլաեէթընինտիրէ միհեզամ-մին ֆէրմանը Ալիյան իսթիֆաթը մի-թաաէ իլէ գրաֆ էսիմիզ տիր։

ՊԷՑ ՕՂԼԻՆՆԵՏԱ Ալիօն սօգաղընտա մուգիմ Ֆրանսըզ թէպասընտան մատամ Վիլէ էվվէլքի սապահ խրամ-մէթի Գալեօքի կէլէրէրէք, եօգաբը օտաեա խբրսըզ կիրտիկինի սէօյլէմէր, մուայեանէ օլընուգտա, 5 վէ 1 լիրա գրամէթինէ իքի ֆիսթան վէ պաբը ֆէյա պրդաթ խրիտիի անպաշընդ-ղագ, զապթսեա մալիւմաթ վերիլմէ-տիր։ Սարիգ տուխուրինէ տպբը էվարէ էլտէ խրիմտեթինատէն խըսուսէնճի Գալ-եօքի իլէ Մարիգօտան չիսպէտ օլուն-մագտա խիր։

ԹԷՊԼԻՔ

Էօնսէր լիմանգաթլարընա, ռիմ-պէր ֆաբրիկէ վէ վիլաֆ պուլունուլ-ղաբը՝ պու կիշէքի թէվեֆիսաթ գը-մրմզտա տէրճ սինիֆինը իքինճիսար գրլընան Պէյ օղլու Պիտաէլի մահքէ-էօր ազաի քիրամբտան իլգ. Ճարու-թիւն էֆէնտի Սօսիլեան հէր քէսին մալիմը օլուղու իւզրէ, էտիպ, խաղիգ վէ պէյն էլ ագրան թէմէլինիզ իմ մը զէվաթը ալիյեէէն վէ մալէբը հաքիմիյեէթէ լազգը օլան էվսաֆը թէ-մամբյա հալգ վէ խըսուսմպբնատան խաթիրատ օլունուր ասարգաի պէն-ալկանը Մալթանամը Սէնրիէէտէն օ-տու գլաբրնան վէ էրիանտի մուսա-լեյրա շու թալթիքը ալիյեէ մազնա-բրյեէթլէրի ասլրեէ նապբրը մասալ մէգաբրը իւգրէվլու տէվ։ Ապտիր Թառան բաշա հազրէթլէրինի սէլա-լէթը ճէլիլէր գասրընասիլրի վէ վա-զաֆիքը միհիմմէի ֆէլսֆանէլէրինին հէր նօգթասընա աթքը նազարը հիգ-մէթ պուեուրմալարը էսէրի օլտուղունա-ան, նազբրը մասալի մազահիրը մու-չարիլէնմ հազրէթլէրինէ անասմամ իլ գալգ թագտիմը թէչէքքիւրաթա վէ էֆէֆմամի մուսամիլէրի թէպրքէ վէ սաեէի հազրէթը Բասիշահիսէ տանա նիճէ նիճէ մէրաթիպը ալիւեէէ նաբիլ-եէթլէրինի թիրէնիեէ միւսարաթ էլ-լէբիզ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մանդամ՝ Գասը գիւղ, եկեղեցին դիմացը Զպուքճեան դեղարանը կը գտնուի ամէն առտու, ուր կրնան դի-մել նաև բաժանորդագրուիլ փափ-քողները։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տ. ԳԵՈՐԳ Ա. Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Ն. Ամենապատուութիւն լկաթողի-կոս Սրբազանը երեկ Երուսաղեմատան մէջ ընդունեցաւ դարձեալ շատ մը չը-նորհաւորութեան այցելութիւններ։ Վահրամ եպիսկ. կանուխէն իր շնոր-հաւորական այցելութիւնը տուած էր։ Հետզհետէ, իրենց շնորհաւորութիւնն-ը մատուցին Ն. Սրբազնութեան կէ-տիկ Փաշայի քահանայից դասը, Գէ-որգ էֆ. Թորգոմեան, Սահակ էֆ. Խանէեան, Տ. Յովհաննէս Ս. քհնյ. Մկրեան, Մ. էֆ. Մէզպուրեան, Մաբ-րի գիւղի քահանաները, Գրիգորիս Աբք., Հմայեակ եպիսկ., Իլիաս էֆ. Զայտանց, Մինաս էֆ. Աբիկեան, Մի-քայէլ էֆ. Կիւլլապկեան, Գրիգոր էֆ. Խաչերեան, Մարուքէ էֆ. Ֆրէնկ-եան, Թադէոս էֆ. Հանէսեան, Սարգիս էֆ. Տանիկեան, Սրբ. եպիսկ. Մամիկոնեան, Տ. Թորգոմեան, Գնել վրդպ., Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան, Հի-ւանդանոցի պաշտօնեաներէն ոմանք, Մի-քայէլ էֆ. Ճակոբեան, (որ իրիկ ուան առաջին այցելուներէն էր, իր զգացած գոհունակութիւնը այնքան չարժած էր իր զգացումները, որ երբ ընդունելութեան սրահը մտաւ կիսամ բառերով միայն «Փառք քեզ Աստուած վերջապէս արժանաւոր կաթողիկոս մը գտանք Կիլիկիոյ անհովիւ աթոռին համար» ըսաւ և համբուրեց Ն. Սրբազ-նութեան ձեռքը։

Ն. Սրբազնութիւնը իրիկուան դէմ Ս. Պատրիարքին հետ Բեթ Եալա եկաւ և իրիկուան ընթրիքը միասին ըրին։

Ամէն կողմէ շնորհաւորական հեռա-գիրներ կը ստանան Երուսաղեմատուն, որ այս առթիւ իր մենատանի լուռ-թիւնը մէկդի ըրած ոգեւորութիւն մը զգեցած է։ Ս. Յակոբեանց միաբա-նութիւնը անտարակոյս շատ ուրախ չէ իր ամէնէն բանիբուն և արժանաւոր մէկ անդամին այս հեռացմանը պատ-ճառաւ որ գուցէ Ամէն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքն ալ յամրեցաւ միչեւ հի-մա իր շնորհաւորութիւնները յայտնե-լու։ Եւ դարձեալ այս միւսնոյն պատ-ճառով չէ որ Տ. Գէորգ սրբազան ալ իրեն եկած հեռագիրներուն պատասխ-ան կը յետաձգէ, մինչեւ այն օրը՝ երբ իսմանայ բացորոշապէս Ս. տեղաց առաքելատասպա Աթոռին կամքը։

Հետզհետէ պիտի հրատարակենք Սուոյ թեմին պատկանեալ բանասիրա-կան, ընկերական և կրօնական երբեակ տեսակէտներով կարեւոր քննութիւններ, որոնք անտարակոյս սիրով պիտի կար-դացուին մեր բազմաթիւ ընթերցողնե-րուն կողմէ։

Սրբազան Կաթողիկոսը այսօր դարձեալ Երուսաղեմատուն կ՚իջնէ ծա-մը կիրակ։

Երէկիանն Նպաստից Ճանչնաժողո-վին մէջ հետեւեալ որոշումները տը-ուեցան.—

1.—Ասկէց առաջուան Ենիսէրի մէջ ուշադրութեան առնուած էր գաւա-ռական որբանոցներուն վիճակը և ո-րոշուած ու գրուած էր անոնց վարիչ-ներուն թէ՝ այն որբանոցները որոնք լրացուցած են իրենց չրջանը, պէտք է փակուին։ Խնդրուած էր միանգամայն անոնցմէ, գրել թէ՝ որչափ անչափա-նաս որբեր կը մնան դեռ ազգին պաշ-պանութեան և օգնութեան կարօտ։ Այս անգամ հասած պատասխաններուն վրայ երկար չսորհրդակցութիւններէ վերջ տեսաւ որ առայժմ կացեալ չպիտի ըլլայ փակել զանոնք, որովհետեւ մէկ կողմէ ձմեռը վրայ հասած է և մյուս կողմէ ալ գլխաւոր կեդրոններու մէջ հաստատուած չենք դեռ այն արհեստ-անոցները որ պիտի փոխադրուին բոլոր մնացած որբերը։ հետեւաբար ո-րոշեց մինչեւ յառաջիկայ գարուն չփա-կել զանոնք և միւս կողմէ հրաւիրել ազգին բարեսիրական զգայունները ոչնչու և նպաստելու համար այդ արհեստանոցներու հաստատութեան։

Հոս, ուշադրելի չըլլայ թերեւս ըսել թէ մեր ազգայինները պէտք է նկատի առնեն այդ չափահաս բայց անգործ ու անտոր որբերուն վիճակը և անոնց ապագայի բարոյական ապրուստի մը միջոց ճարելու համար հարկ եղած արհեստը սորվեցնելու խնդիրը, ապա-հովցնելու նուիրեն արհեստանոց-ներու հաստատութեան։ Մենք որ նա-խանձանքիր ենք միշտ մեր զգակ-ներուն ապագան բարւոքելու գործին մէջ, պէտք է քիչ մը ալ այդ անոք և աղքատ տղաքներուն համար մտածե-լու բարեսրտութիւնը ունենանք։

2.—Վանի Նպաստից Ճանչնաժողո-վը իր հրաժարականը ղրկած ըլլալով, խնդրած է նաեւ անօրինութիւն մը իր քով պատրաստ ունեցած արմտեաց մատակարարութեան համար։ Որոշ-ուեցաւ գրել որ շարունակէ իր պաշ-տօնը և այդ ընդհանրները բաշխէ աղ-քատներու։

—Կրօնական Ժողովին երէկուան նիստը զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիր-ներու կարգադրութեամբ։ 1.—Մուշի Ս. Սահակի մատուռին չինութեան առթիւ Խզան Ժողովոյ զրոյցը Կրօ-նական Ժողովին հաղորդուած է ի տե-ղեկութիւն։ 2.—Պրուսայի առաջնորդ Յովհաննէս եպիսկ. Արշարունի արտօ-նութիւն խնդրած ըլլալով աւագ սար-կաւագ ձեռնադրել Յովհաննէս անուն 34 տարեկան տիրացու մը որ քիչ մը ժամանակ Սրմայ մնացած ըլլալի կուսակրօն քահանայ ըլլալու փափա-քը յայտնած է, որոշուեցաւ գրել թէ յիշեալը պէտք է վերստին երթայ Սր-մայի Դպրեվանքը կատարելագործելու համար իր ուսումը։ այն ատեն, առ-նելէ վերջ Դաւրեան Սրբազանին կար-ծիքը, կրնայ կուսակրօն քահանայ ձեռ-ֆադրուիլ Սրմայի վանքին մէջ։ 3.—Մեղանիկի Տ. Արսէն քահանայի նկատ-մամբ պաշտպանողական և գանգա-տական գիրեր հասած ըլլալով, ա-ռանց քննութեան և բաղդատութեան գործը յանձնուեցաւ Ժողովիս ատենա-պետ Գրիգորիս Արքեպս. ի. և.—Ակէ ա-ռաջ յանձնարարուած է Եգիպտոսի Ա-ռաջնորդին Սիրիկեան Տրապոլիս ղբ-կել Շաղուան՝ Տ. Աւետիս քահանան, բայց այս վերջինին Աղեքսանդրիա հաստատուած ըլլալը տեղեկագրուելով ուրիշ քահանայ մը ղրկուիլը կը խընդ-րուի որոշուեցաւ առժամապէս ղրկել Տէրտէ Աղաճի նախկին քահանայ Վահան ցի Տ. Յովհաննէս Սահակեանը, գոնէ յանձնարարուած է Եգիպտոսի Ա-ռաջնորդին Սիրիկեան Տրապոլիս ղբ-կել Շաղուան՝ Տ. Աւետիս քահանան, բայց այս վերջինին Աղեքսանդրիա հաստատուած ըլլալը տեղեկագրուելով ուրիշ քահանայ մը ղրկուիլը կը խընդ-րուի որոշուեցաւ առժամապէս ղրկել Տէրտէ Աղաճի նախկին քահանայ Վահան ցի Տ. Յովհաննէս Սահակեանը, գոնէ յանձնարարուած է Եգիպտոսի Ա-ռաջնորդին Սիրիկեան Տրապոլիս ղբ-կել Շաղուան՝ Տ. Աւետիս քահանան, բայց այս վերջինին Աղեքսանդրիա հաստատուած ըլլալը տեղեկագրուելով ուրիշ քահանայ մը ղրկուիլը կը խընդ-րուի որոշուեցաւ առժամապէս ղրկել Տէրտէ Աղաճի նախկին քահանայ Վահան ցի Տ. Յովհաննէս Սահակեանը, գոնէ յանձնարարուած է Եգիպտոսի Ա-ռաջնորդին Սիրիկեան Տրապոլիս ղբ-կել Շաղուան՝ Տ. Աւետիս քահանան, բայց այս վերջինին Աղեքսանդրիա հաստատուած ըլլալը տեղեկագրուելով ուրիշ քահանայ մը ղրկուիլը կը խընդ-

—Հանգուցեալ Ստեփան փաշա Ա-լանեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 120 ղրշ. նուի-րած են Հիւանդանոցիս Ազգ. Տէր և Տիկին Մարտիրոս էֆ. Ճոլհանէսեան։

—Յանտարազար բնակեալ Մեծ. Մի-նաս էֆ. Զալրգեան իւր կնոջ մահ-ուան առթիւ երկու օսմ. նուիրած է Հիւանդանոցիս։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈԿՈՆՆԵՐ ԵՒ ԱՂՕՏ ՆՇՈՑՆԵՐ

Բանասեղծական սիրուն կտորներ զմ հայ գրագէտներ, որոնց հեղինակ-ներէն կեսարիոյ Մ. Կարապետ Վանքի աշակերտներէն Բարսեղ էֆ. Պ. Պէ-ղէրեան՝ Հեղինակ «Աղօտ Նշոյլներ»ու, և Ե. Տ. Եղիազարեան՝ հեղինակ «Կո-կոններ»ու։ Տարեգլխոյ առթիւ գրքե-րու սովին մէջ, սոյն գեղեցիկ հրատա-րակութիւնք տրժանի ընծայ մը կընան ըլլալ։ «Աղօտ Նշոյլներ»ու հեղինակը 300 օրինակ նուիրած է Կեսարիոյ Մ. Կարապետի որբանոցին։ Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառներու քով։ «Աղօտ Նշոյլներ»ու գինը 100 փարա, իսկ «Կոկոններ»ը 5 ղրշ.։ Մեծաքանակ գնողները պէտք է դիմեն Մեծ Աչբր էֆ. խան, թիւ 39։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԲԱՐԻՍ.—16 դեկտ. Բէլճիք հիւ-քիւմէթ հաղրէթլէրի՝ Պէլճիգա գրաը հաղրէթլէրինին չէրէֆինէ պիր զբեա-ֆէթ վէրմիշ տիր։

ԲՕՅՏԱՄ.—Իմբէրաթօր հաղրէթլէ-րի՝ Զարէվիչ հաղրէթլէրինի գապալ իսթիշ վէ միւշարիլէյնէ եկլը-Ռուսա ղընը իսնա իսթիքբալէն սօնրա՝ քէնտի-լէրինի պիրինճի իւնլան ալայրընը ֆախ-իր միրայզընա թաեին էյլէմիշ տիր։ ազգամ պէօյիւք պիր զբեաֆէթ վէրիլ-միշ տիր։

Ալթնա.—Բրէնեա Սօֆինին ան-վալը սբհիլեէթի մուհիպը էնտիչէ պու-լունուեօր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Լօրա Բօզպէրի՝ պիր նութգ իրատ իտէրէք, գապինէնին մա-լէքինի չիտաեթլէ թէնզբա իսթիշ վէ պօէրլէր իլէ ազտը միւսալէհաեէ թա-բաֆտար օլսուզունը պէեան էյլէմիշ տիր։

ԲԼԻԹԷՐՍՊՈՒՐԿ.—Գարատաղ բը-բէնսի նէգօյա՝ վէ Կրանտիւ Նիգօյա-եէվեյ՝ վէ զէվճէսի պուրատա մուվա-սելէթ իսթիշլէր վէ Կաշինատա Զար հաղրէթլէրինի զիեարէթ էյլէմիշլէրտիր։

ՊԷԼԻԿՐԱՏ.—Սգուրչինա մէճլիսի՝ խաթիդրաղ հագգընդա միւղաքէրաթա տէվամ իտիեօր. մէղբիւր մէճլիս ազա-սընդն Պէլիկրատտան սէեահաթլարը չիմ-պիլիք զարը մուայիէն սուրէթտէ թէէ-խիրօլունմուշ տիր։

ԼՕՆՏՐԱ.—Գօլօնտան ալընան խա-պէրլէրէ կէօրէ, Գօլօմպիա սարլարը՝ Արգմաշատա չէֆերինի զապթ իսթիշլէր տիր։

ՍՕՖԻԱ.—Պու ազգամ իսթիդրաղա տամբ նօպրանիէտ էճրէեան իտէն միւ-զաքարաթ էնտաբնատա խըլաֆիկրան Ֆրգաբընընմուխալէֆէթի իւզերինէ հէ-եէթը նուզզար իսթիֆաղը։ վէրմէեէ մէհպուր օլմուշ տիր։

ՐՕՄ.—Մէճլիսը մէպասանատա Բէ-խս ազատան Մ. Ֆերիեէ կէյէն ճիւ, մաա էրթէսի կիւնի լիրատ իթտեի նուա-թգտա, ճէնուպի Իթալիաեէ տարր օէօյ-լէտիսի ֆէօզլէրի կէրի ալմասընը թէք-լիֆ իմիշ տիր։ Մ. Ֆերրի պու տա-վէսի գասուլուան խրինքաֆ էյլէ-միշ տիր։ (կիւրիւլթիւլէր) պունուն իւզ-էրինէ մէճլիսէն զգգամաբ իսթար օ-լուկմուշ իսէէ, տրշարը չը զգամաբընը-տան, պէշ կիւն իչուն, մէճլիսէն թէպ-խինէ գարար վէրիմիշ տիր։

ԲՈՒՐՍ.—Պէշ չօճուղը գաթլ իթ-միշ օլմաղա միւթեէէմ պուլունան Ֆէրիեէր նամ շանսըն մուհաքէմէպնի պաշլանմըշ տիր։ Մուհաքէմէ՝ պիր գաշ կիւն սիւրէնէք տիր։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱՍԸ

BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՇԷՐԻ

16 Դեկտեմբեր 1901

Ֆրանսզ էհամը (3% Français)		100 .52
Բէյժի	(Tab. Turcs)	311
Գոնսոլիտ.	(R. Turque D.)	24 82
Շըմէնտրֆէր	(Lots Turcs)	105 ,50
Պանգ. Օթթ.	(Banque Ott.)	529
Թրանսվալ	(Transvaal)	92 75

ԿԵՃԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ, 17 Դեկտ.—Տիւն լօրտ Բօզպէրի՝ պիր նութգ իրատ իտիպ, Լօրտ Միլնէրին ոզլ խրիմէսի հագգընտա վուգուզ պուլան թէքլիֆի բէտտա վէ ըէխտիրիւկէր իլէ սուլէ միւզաքէրա-թէտպա կրիրիլիմինի թավսիյէ էվ քէնտիսինին թէքբար բօլիթիգա ալէ-մինէ ավտէֆ իմտիհանի պէեան էյլէ-միշ տիր։

ԲԱՐԻՍ.—Վաշինկթանատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆնամէ՝ Ամերիգա Ամա-մէճլիսինին Հայ Բուսպէֆօթ մուահէ-տենամէսինի թաստիգ իթմիշ օլտու-զունու պիլտիրմիշ տիր։

ՍՕՖԻԱ.—Սոպրանիէ մէճլիսինին ագա օլուճաճագ խաթիդրաղ ալէյինին-տէ պուլունմասընտան տօլաբը, գապի-նէ՝ իսթիֆա իմիշ տիր։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Սրբպա հիւքիւմէթի՝ Բուսիա իլէ պիր կիւմրիւք մուգավէ-լէնամէսի ագա իմիշ տիր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ռում սիւն ագչ. գաբ.	26—36
» » » էն եէրքէք	36—½
» » » էն աշաղը	26—34
Բումէլի չըմէնը ագչ. գրնա.	104—½
» » էն եէրքէք	105—½
» » էն աշաղը	104—½

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԷԱՐԸ

Բէյժի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Միկարէթ Ա.	—89
» Բ.	—48
Թրամվայ	5—60
Ժուքանա	1—40
Օպլիկասիոն Թրամվայ	478—
Ասիբանա	3—64
Դրէտի ժէնէրալ	—
Սօսիէթէ Օթօման Ինկ. լիր	—
Լօրիօտ	48—50
Պանգ Նասիոնալ տը Կրէդ	408—50
Թրանսվասալ	90—
Բրնիթըմ Թասվիլմաթը	460—
Դրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն	260—
Անտասոլը չըմ ագսիոնը	9—70

ԱԴԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՕՆԱԹ

Օսմ. լիրաը 100 ղրշ. տան	ղրշ. բրտ.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—05
Մէքթալիք	99—
Ինկիլիզ լիրաը	110—06
Ֆրանսզ ալթունը	87—33
Բօլ	90—20
Գրէմից Նայթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 15 Դեկտեմ.

Ինկ. էհամը Ինկ. լիրաը	93—75
Օսմ. էհամը աչբլաը	24—37
» գաբանաը	24—37
» » Բ	50—
« » Գ	26—87
Օսմանլը Պանգաը	11—25
Մըսրը Տուզ. մութթահիտ	106—50
Պուլկար իսթիդրաղը	83—
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վաստ	25—310

Բարիզ 15 Դեկտ.

Ֆրնս էսկ. 4%ֆր.	100—75
» » 4½%	101—45
Եէնի Օսմ. էհամը աչբլաը	24—75
» » գաբանաը	24—77
Բումէլի չըմէնտրֆէրի	105—¾
Օսմանլը Բէյժիսի էհամը	311—
» Պանգաը	528—
Դրէտի Լիոնէ	998 —
Իթալիա էհամը	101—45
Բուիորիթէ Թիւրք	—
Օսմանկէ	—
Տուան Օթօման	519—
Սբանեօլ	75—60
Թրանսվալ	98—
Գամպիօ 3 այ վաստ	25—140
Դրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	—

ԳԱՄԳԻՕ

Լօնտրա	110—13
Բարիզ 3 այ վաստէլը	22—77½
Ֆիորէն Մանտա	21—71
Վիէննա չէքի (գուբզն)	—

Գերլին 15 Դեկտ.

Բումէլի չըմէնտրֆ. (մարգ)	102—
Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	20—235

Վիէննա 15 Դեկտ.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիօ	239—30
Բումէլի չըմէնտրֆերի ֆր.	100—70
Օսմանլը Բէյժի ագսիոնը	091—

ՕՐՏՕՐ
Մ. ՃԷԼԼԻ ՍՐՃԻ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԹԱՓԵՐԷ
ՄԱՆՆԱՐԱՐՔՔ
ՎԻԵՐԱԳՈՅԺ
ԼԱՆԱ

Գլ. Ա Ռ. Դ. ՀԷՆՐԻ ԷՐԼԻՆ ԺՈՒ Ի Մ-ԵՐԷՏԷՐԼ, Արբ-ութեան դեղագ-ործ Ռ-ուէ ժոռնալ, Նոր Եէրսէրզ, Լանկ Էր տոնը։

ԻԶՄԻՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹՕՐ

ԵԹԷ կ'ուզէք առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու աղնիւ սիկառի թղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Ցովսէփի էլակէօզանի

ՏՕՔԹՕՐ

անուն բուն իտալական ամենաընտիր սիկառի թղթերը, որոնք եթէ ուրիշներէ ճչգրիտ առաւելութիւն մը ունին, այս է որ իր շահին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյս (Իզմիրի) Ներսէսեան Որբանոցին։ Ամէն Հայ զայն գործածելով, թէ ազգային նպաստած կ'ըլլայ գթասիրական հաստատութեան մը և թէ իր պէտքը լրացուցած։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Վաճառատունս կը գտնուի նաեւ ուրիշ սիկառի թղթեր։

ԹԷՑ, ԹԷՑ, ԹԷՑ

Հնդկաստանի և Զինաստանի ամենաընտիր թիւցերը բերել տուած եմ։ Ամենուն այս ցուցակ օրերուն շատ յարմար կուգայ ստանալու համար։ Անարատ և մաքուր։

Դիմեցէ՛ք անգամ մը միայն, ու յետոյ փոյթեռանդն պիտի վարձէ՛ք։

Այս տեսակ գործերու մէջ իմ ունեցած բազմաձայ փորձառութիւնը կը բաւէ երաշխիք մը ընելու սիկարի թղթին և թէյին ազնուութեան։

կը ծախուին՝

ՄԵԾԱՐԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՐԱՆԱԿ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՁԵՂՔ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Բէյտարաշլը-Պայը
ՑՈՎՍԷՓ ԷԼԱԿԷՕԶԱՆԻ
Վաճառատունը։

Տ. ՏԱՏՐԵԱՆ

ՏԻՇ ԹԱՊԻՊԻ

Գաղը-Բէյօյ իսկէլէ քէօշէսինտէ Էրմէնի քիւլիսէի սօգաղնուան։

Հէր նէվմ տիշ խաթալաղտրերը թէտաալի իտէր, միւխթէլիֆ մատէրէլէ տիշ սօլտուրուր (ալթոնտ բրաթին վէ սարիէ)։ Ցիսթէլարը միւթէֆիլ տիր։ Միւրաճաաթ իտէնէրին ճիւմլէսի մէնմուն գալըրլար։

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՆ

ՊԷՕՑԻՒԲ ԷԼԷՊԻՍԷ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍԸ

Սթամպօլտա Մուլթան Համմամընտա Թօքալեան խանընտա Նո՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միանընտա էն էսկի վէ էն զիւտաւէ էմնիյէթլի վէ չէօնրէթլի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընդն էսկի նամ վէ չէօնրէթ վէ իւնվան վէ մէքանը ասլա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պէր գամ տանա ինդիրպաթ վէ ինթիզամը իտարէի խութիքմալ իլէ միւֆիթէխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա Պիւտահանէմլէրինէն պազըրընդն օ ճիվարտա մուխթէլիֆ խսիմլէր իլէ միւճէտտէտէն ամբոլ օլտուղլարը էլպիսէ մաղազալարընդն Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զաման իլթիրաք վէ միւնասիպլէթ վէ իրթիպաթլարը օլմասընդն, միւհթէրէմ միւչթէրիլէրիմիզին իղֆալ օլունմահարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւթնճանամ իթմէլէրի թամվանէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԼԱԹ ՄԱԳԱԹՈՒ

ՏԳԵՏԻ Յ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Գուշմգարու Մօլա-Թալի Թիւ 15
Մայր եկեղեցւոյ անիւն
ՄԱՆԱՒԵԱՆ ԷՖ. ԴԵՂԱՐԱՆՆ ԱԼ ԿԸԳՏՆՈՒՐ

ՀԲԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Բ. Մ. ՊՕՉԱՃԵԱՆԻ
30 առ 100 դեղով

		տրէ	ֆր.
Ֆրանսերէն Ալֆապէ	Գին	1	20
Ֆրանսերէն ընդարձակ քէրակտուԹիւն	»	7	
Գրպանի բառարան ֆրանսահայ	»	5	
Լէքսօ տը Բառի, Ֆրանսերէն բառարանով	»	10	
Լէքսօ տը Բառի, լրկ Ֆրանսերէն	»	5	
Աշխարհաբար քեր. տարրական ընթացք	»	2	
Աշխարհաբար քեր. միջին բարձրագոյն ընթացք	»	4	
Աշխարհագրութիւն Ա. Պողոսեանի	»	4	
Մէճէլլէ, Օսմ. քաղ. օրինագիրք (անզեղչ)	»	20	
Թուրնապաշտանութիւն գիտական, գաղղիական և միջնադարքրքոքային ախտերու դէմ	»	6	

Մուսի կերբոնոգրէֆ.— Զագմագնիլար եօգուշ կազմարար Արշակ Մանուկեան, թիւ 10. գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փոխով կը կատարուին։

Սաղմոս կիսակաշի, 100 փարայ

Ծանօթ.—Գրավաճառներն եթէ ապառած է, ըսեն, մի՛ հաւատաք։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐի ընկերութիւնը զանազան արուեստանոցներուն մէջ 400է աւելի չքաղրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց զետեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատունս

THE SINGER MANF'G CO. TRADE MARK

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՍՅԹԻՋ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐԲԱՑԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻ, ԵՒԼ.

ՀԱՃԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՕՂԼՈՒ

127, ԻՍԹԱՆՊՕԼՅՍ. ՄԱՀՄՈՒՏ ԲԱՆԱ ՃՄՏՏԷՍԻ, 127

Բէյէրիմէն մէվլուս պիր սանպաթը թէրգբէնթը ֆէնիէ իլէ միւթէնասիպ պիր տէրէճէյէ պէնա խուսուսընտա սօն տէրէճէ չալըշարագ իմալանա միւվաֆֆէգ օլտուղում պօեալարը էն զիկատ իսթիմալա սալին պիր հալէ կէթիրտիմ վէ միւչթէրիլէրիմին ճէլպը խօշնուտլուը զըմինտա զայէֆ էհվալն պիր ֆիյաթ իլէ մէվգբյը ֆիրուխթա վաղ էյլէսիմ։ Պօյամը թագիտիլն բազարը բէվանա չբգարբլան սահթէ պօյտարա ալտանմամասընը թավսիյէ իտէրիմ։ Տիւքքանմամա ՍԱՀ վէ ՍԱԳԱԼ պօյալարը հէր նէվմ սաթըլը։ Սաչ վէ ենախատ սագալընը պօեամագ արգու իւտէն զէյամի նօգասն պէշ սէնէլիգ պիր սաեր մահտուլը օտն գու պրեատան իսթէճէք օլուբտա մէնմեն օլամադընը պէեան էյլէրիմ։ Սընհամէ գամիյէն մագազրաթը օլմասընդը կիպի թաշրատան տախի տօղուտան տօղուկա մաղազամընդա միւրաճաաթ օլունտուգտա, սըրարը իսիլէնէք պօեալար սոէհուլէթլէ կէօնտէրիլիր։

ԹԱԳԼԻՏԻՆՏԷՆ ՍԱԳԸՆԸՆԸԶ 48—21

ԲԱՐԻՁ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷԹԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՖ

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՃՅՈՒՐ ՏԻՊԻՃ ՄԱՔԻՆԱՆԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

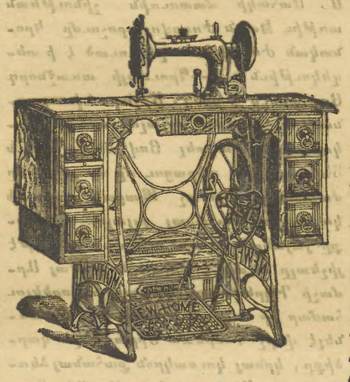

Մէզգիւր Սէրկիի Ումումիսիտէ միւքեսֆիթը, HORS CONCOUR րէգապէթիով գազանմըշ տրբ։

Էն ուփագ թէֆէրրուաթընա գառաբ էմսալանա թէվէֆֆիւզ իտէր։

Թիւրքիա իչիւն եէկեանէ ատէեբաար ԱՄԷՏԻՍ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթամպօլտա, Պահէճէ Գաբուրնատա, Համիտիյէ ճառատէսի, Ն՝ 7 Թրամուէյ խաթթը իզէրինտէ։ Շիրիպէլէր Իզմիթէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիօն Գարահիսարտա վէ սաիրէ։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻԹԱԹ, ՓԷՆԻՆԱԹ ՓԻ. 7,000,000

1899առ մէրի իւլ լեռնա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի Գրգ.	19,534,276
» » » կանէրն » » »	460,267,208
» » » » բրիմ »	1,433,955

Էյտիւր էնվէրիւն վէ չօճուգլար իչիւն միւթէսարի ջէրաիթ իլէ սիկուրթա ագտ ատէր

Ծանէնը՝ էորլեցէ հէր նէվմի պինա վէ հէյա իւղէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նաֆիյամ էտաղտրընա գորը մալ, եվրադը նագտիյէ վէ՞ վարար սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսէստարաղա՝ 1896առ 18½%, 1897առ 18%, 1898առ 18%, 1899առ 16% թէմէթթիզ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլերի (Տէրսաատէթատ Գրէտիտ Լիոնէ, Անկլօ Աւոթրիան Պանգա՝ Սօֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւտատիտ վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ահէնթլէր արանընդրյոր

ԱՐՇԱԿ ՄԻՆՃԵԱՆ

Գալաթա Մէրթէքանի սոգագ, Ճէպիտիխան

Թիւրքիա իչիւն ումումի միւֆէթթիշ.— Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Մ. ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԱՔԱՍԱՐ

ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ

Պահէճ-Գաբուրնա Գասապեան խան

Պատիւ ունի ծանուցանել Բերայի պատ. յաճախորդներուն թէ՝ եղած կրկնակի խնդրանքներուն գոհացում տալու համար, ատամնաբուժական նոր դարմանատուն մը ալ Բերա Գանգուք դեղարանին վրայ հաստատած է, ուր ամէն օր ժամ 8էն 12 (Ը. Ե.), կ'գտնուի։ Այս առիթով բերուած գործիքները ամենակատարեալ ըլլալով, ակռայի ամէն տեսակ գործողութիւնները մեծ դիւրութեամբ և առանց ցաւի ամենավերջին մեթոտով կը կատարուին։

ՏՕՔԹՕՐ ԿՕՍԹԱՔԻ ՔԻԼԻԱՅՏԻԹ

Բարիսատ Իքմալը թանոլ էրմիշ վէ էվրօքանը էն մէյտուր խաթիրատ նէզիրտան ճանլիյատի կէօրէրէք օն ֆէսատ սէնէ տաախ իտրար թը-պապէթ քէսպը վուգուտ էյլէմիշ տիր։

Թապիպը մուսաթիէյի կէօրէ՝ վէ մրաղ իլէ էրլիքնի եանի նէզլէ սառրյէներ, ինֆլա տարլըղընը, ագ ախնէ ուֆուռնէրմէէրինի խուսուսիյլէ վէրէր թասաղ էյլէրընը Բէյօղլուարատա մուվմլէ հօքաբերը վէ տատարլարդն ինսանալաղ լիմանլարը, էմրաղը գաղանարեէր, տազմարզաղը, ինգրազաղը։ Մուլտրա խտալը, սիրտ ճալրբսընը, դրտոց կէսրէլէնանսիսիրդ գաթիը պատարը, գանրատա սու ճօլմաքընը, գաղանարտ խաթիմալըգլարընը, խորատա վէ սուսմուրթա ագը պուլուն, տարբը, էմրաղը մրքրօպիյտէէրի վէ գաս ապարտալըգլարընը վէ դէր ճնսա չտաղ, ղատարալըգլարընը՝ թէրագէրմաթի գնանիյէտ սուսբարինճէ էր սոն ուսուրը թըպպի վէճէ՛լէ թէտաալի էյլէր։

Թապիպը մուգտալիէ՝ տէօրմ սէգ պիր միւտատէ զարիգնատա վաղ պիր ֆրէնկի խաթարանէտի ճէր թը-պապէ-թրտաղ պուլուճնարագ, պիտ էանանճէ լոտտատի թապիպլի էյլէսիրի խաթարատան մատատա։ Փէնկիրի վէ գէնճ սօղուգլուղունա միւպիճլա օլմուգ ատէօրմ պէճ գատաղ էյլեսաը թէտաալի էյլէտիրի հիրէլէ, պու բուլբա։ տրբ թէտաալրաի խուսուսընտա ֆէվէ։ սա ուտարմանի գէվէ սէ սարիէ գանանի գանանի գանանի